

**UCHWAŁA NR XLII/249/23
RADY GMINY NOWE PIEKUTY**

z dnia 11 sierpnia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowe Piekuty
na lata 2023—2034.**

Na podstawie art.16b ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 901 ze zmianami) oraz ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r. poz. 40 ze zmianami) uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowe Piekuty na lata 2023—2034 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Artur Żochowski

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
GMINY NOWE PIEKUTY
DO 2034 ROKU**

Opracowanie:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Piekutach
przy współpracy Urzędu Gminy w Nowych Piekutach,
instytucji i organizacji społecznych
oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA	6
1. DEMOGRAFIA, POLITYKA PRORODZINNA I WSPIERANIE RODZINY	9
2. SYTUACJA GOSPODARCZA, PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU I REINTEGRACJA	13
3. EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA I TURYSTYKA	21
4. PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA	34
5. BEZPIECZEŃSTWO W GMINIE	42
6. POMOC SPOŁECZNA I WSPIERANIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	48
7. POTENCJAŁ PODMIOTÓW I ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH	53
II. LISTA USŁUG SPOŁECZNYCH	59
III CZĘŚĆ PROGRAMOWA	72
1. WIZJA, CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ	72
2. SPOSÓB REALIZACJI STRATEGII- HARMONOGRAM	76
3. ZARZĄDZANIE I MONITOROWANIE STRATEGII	80
ZAKOŃCZENIE	82

WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych to kluczowy dokument polityki społecznej. Wskazuje cele i kierunki działania, które mają służyć poprawie jakości życia mieszkańców gminy, zwiększeniu efektywności usług, pomocy i wsparcia, zapewnieniu godziwych warunków życia osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym.

Zgodnie z zaleceniami legislacyjnymi, opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych należy do **zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym** (art. 16b pkt 1 i 2 oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.). Dokument strategii na lata 2014–2022 został przyjęty przez Radę Gminy w drodze uchwały Nr XXXIV/207/14 z dnia 20 sierpnia 2014 r.

W styczniu 2023 roku koordynator Strategii - OPS w Nowych Piekutach, w związku z koniecznością wypracowania nowego dokumentu podjął decyzję o rozpoczęciu prac nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy do 2034 roku. Opracowano i przekazano pisma diagnostyczne do organizacji i instytucji, badające usługi, potrzeby i zasoby społeczne; dokonano analizy danych i programów zastanych na przestrzeni lat 2019-2022, ostatnie wprowadzane dane do strategii zostały określone na dzień 31.12.2022 r.

Przed uchwaleniem przez Radę Gminy dokument został poddany konsultacjom społecznym oraz upowszechniony na stronie <https://www.nowepiekuty.pl>.

W Strategii uwzględniono akty prawne, które mają istotny wpływ na rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 o pomocy państwa w wychowaniu dzieci ,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- uchwała z dnia 30 maja 2018 r w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dobry Start”,
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska,
- ustawa z dnia 12 marca 2022 o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium państwa i innych.

Dokonano również odniesienia do celów i kierunków działań zapisanych w dokumentach krajowych, regionalnych, to jest:

- Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju Kraju do 2030,
- Strategii Rozwoju Usług Społecznych do 2030, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.),
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategii Demograficznej 2040,
- Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
- Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027
z perspektywą do 2030,
- Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku,
- Zdrowa przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027,
z perspektywą do 2030 r,
- Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030,
- Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej do roku 2030.

Podczas prac nad dokumentem wykorzystano dane i zapisy: raportów o stanie Gminy Nowe Piekuty za lata 2019, 2020, 2021; danych z Banku Danych Lokalnych GUS, informacji ze strony [www. polskawliczbach/gmina_Nowe_Piekuty](http://www.polskawliczbach/gmina_Nowe_Piekuty), a także Oceny Zasobów Pomocy Społecznej sporządzanej przez OPS z lat 2019-2022.

Strategia została przygotowana na okres do 2034 roku. Założony czas ma pozwolić na wprowadzenie czy rozszerzenie potrzebnych usług społecznych w instytucjach i organizacjach na terenie gminy, w tym przy wykorzystaniu okresu finansowania z EU.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowe Piekuty do 2034 roku składa się z 3 części, wstępu i zakończenia. Przedstawiają one kolejno, zgodnie z wytycznymi art. 16b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej– diagnozę sytuacji w gminie, tendencje i prognozy zmian społecznych, w rozdziale I (diagnostyczno-analitycznym). Diagnoza sytuacji społecznej określa zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz zadania publiczne, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Rozdział II prezentuje aktualną listę usług społecznych.

Rozdział III zawiera część programową - misję i cele, kierunki zmian, niezbędne usługi społeczne na przyszłość oraz wskaźniki realizacji i sposoby zarządzania wdrażaniem strategii.

Zgodnie z planowaniem strategicznym, realizowane przez gminę Nowe Piekuty, programy społeczne (w tym: profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wspierania rodziny, przeciwdziałania przemocy i pomocy ofiarom przemocy, współpracy z organizacjami pozarządowymi) zostały ujęte w harmonogramie.

Zapisy, cele i kierunki działania projektowane w **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowe Piekuty do 2034 roku**, jako dokumentu nadrzędnego będą uwzględniane przy tworzeniu innych dokumentów planistycznych i programowych w gminie.

I. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

Gmina Nowe Piekuty jest gminą wiejską, zlokalizowaną w południowo – zachodniej części województwa podlaskiego, we wschodniej części powiatu wysokomazowieckiego. Gmina Nowe Piekuty od północy graniczy z gminą Sokoły i Wysokie Mazowieckie, od zachodu – z gminą Szepietowo, od południa z gminą Brańsk (powiat bielski), a od wschodu z gminą Poświętne (powiat białostocki). Miejscowość gminna Nowe Piekuty zlokalizowana jest w południowej części gminy.

Gmina Nowe Piekuty zajmuje powierzchnię 10 969 ha i jest najmniejszą gminą na obszarze powiatu wysokomazowieckiego. Gmina stanowi 8,5% powierzchni powiatu¹.

Rysunek 1: Umieszczenie gminy w województwie podlaskim

Źródło: www.wrotapodlasia.pl

Na terenie gminy znajduje się 35 miejscowości zamieszkiwanych łącznie w 2022 roku przez 3 768 mieszkańców (wg danych Urzędu Gminy z dnia 31 grudnia 2022 r.), co stanowi 6,5% ludności powiatu.

Miejscowości gminy to: Hodyszewo, Jabłoń-Dąbrowa, Jabłoń-Dobki, Jabłoń-Jankowce, Jabłoń Kościelna, Jabłoń-Markowięta, Jabłoń-Piotrowce, Jabłoń-Spały, Jabłoń-Śliwowo, Jabłoń-Zambrowizna, Jabłoń-Zarzeckie, Joški, Krasowo-Częstki, Krasowo Wielkie, Krasowo-Wólka,

¹ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Nowe_Piekuty

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU
południowym. W północnej części obszaru gminy Nowe Piekuty, wysokości bezwzględne przekraczają 160 m n.p.m. (okolice Jabłoni Kościelnej), a w części południowej sięgają od 130 do 140 m n.p.m.

Na terenie gminy Nowe Piekuty występuje dobrze rozwinięta sieć rzek i strumieni. Główną rzeką jest tu rzeczka Tłoczewka i jej lewy dopływ Dzierza. Również z obrębu wsi Jabłoń Kościelna wypływa rzeka Ślina.

W południowej części gminy przepływa rzeczka Markówka. Rzeki Tłoczewka i Markówka są dopływami rzeki Mień. Płyną one naturalnymi korytami tworzącymi liczne zakola i obramowanymi malowniczymi zadrzewieniem.

Gmina Nowe Piekuty jest terenem typowo rolniczym. Użytki rolne zajmują ponad 83% jej powierzchni, z czego prawie 69% stanowią grunty orne.

Przez gminę Nowe Piekuty przebiega droga wojewódzka nr 659 Topczewo –Hodyszewo – Nowe Piekuty – Dąbrówka K. – droga nr 66.

Łączna długość dróg powiatowych w gminie Nowe Piekuty wynosi 65,849 km, 317,83 km dróg gminnych (45,20 km stanowią drogi o nawierzchni twardej, 271,80 km to drogi o nawierzchni gruntowej i żwirowej).

W 2021 roku w gminie Nowe Piekuty oddano do użytku 4 mieszkania. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 1,07 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa podlaskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Nowe Piekuty to 1 045 nieruchomości.

Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa podlaskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski².

Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 90,05% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 80,96% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 78,66% mieszkań posiada łazienkę, 70,72% korzysta z centralnego ogrzewania, a 0,00% z gazu sieciowego³

Gmina Nowe Piekuty posiada dwa komunalne ujęcia wody: w Nowych Piekutach i Wierzbowiznie. Poza ujęciami własnymi Gminy woda do celów zaopatrzenia ludności kupowana jest z ujęć komunalnych należących do gmin sąsiednich: ujęcie w Domanowie – gmina Brańsk, ujęcie w Mazurach – gmina Wysokie Mazowieckie.

Na terenie gminy Nowe Piekuty nie ma komunalnej oczyszczalni ścieków, istnieje 346 indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 5 oczyszczalni komunalnych.

Na terenie gminy Nowe Piekuty funkcjonuje system segregacji odpadów komunalnych i zorganizowany wywóz na składowisko odpadów w Czerwonym Borze.

² Więcej: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Nowe_Piekuty#nieruchomosci

³ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Nowe_Piekuty#nieruchomosci

1. DEMOGRAFIA, POLITYKA PRORODZINNA I WSPIERANIE RODZINY

Według danych Urzędu **Gminy Nowe Piekuty** na dzień 31.12.2022 roku gminę zamieszkiwało **3 768 osób**. W okresie ostatnich pięciu lat, 2019-2022, liczba ta spadła o 4 %, to jest o 157 osób. Największy spadek odnotowano w grupie wieku poprodukcyjnego.

W latach 2002-2021 liczba mieszkańców zmalała o 9,9% . Średni wiek mieszkańców wynosi 41,3 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa podlaskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.⁴

W grupach demograficznych 48,9% stanowią kobiety, a 51,1% mężczyźni.⁵

Tabela nr 1: Struktura demograficzna mieszkańców w 2022 roku

Przedział wiekowy	Liczba osób
0-6 lat	242
7-18 lat	510
19-59 lat	2251
60/65+	765

Źródło: USC, Urząd Gminy Nowe Piekuty

Wśród mieszkańców w 2022 roku grupę 752 osób, czyli 19,9 % - stanowiły dzieci i młodzież.

W wieku produkcyjnym gminę zamieszkiwało 2251 osób, co stanowiło 60% oraz 765 osób – 20,1 % w wieku poprodukcyjnym. W odniesieniu do ogólnopolskiej tendencji powiększania się grupy osób w wieku senioralnym, **gmina w latach 2019-2022 wykazuje podobne tendencje**.

POLITYKA PRORODZINNA – pkt 1 i WSPIERANIE RODZINY – pkt 2

art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 roku o realizowaniu usług społecznych przez centra usług społecznych

Samorząd gminny podejmował działania infrastrukturalne i realizował programy/projekty społeczne w odpowiedzi na wyzwania i potrzeby demograficzne.

⁴ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Nowe_Piekuty#dane-demograficzne

⁵ jw.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

W ramach projektów rozwijających infrastrukturę, w celu poprawy jakości życia osób i rodzin mieszkających na obszarze gminy, realizowane były modernizacje istniejących elementów małej architektury, montaż elementów rekreacyjno-sportowych- siłowni, sal gimnastycznych

w Nowych Piekutach, Jabłoni Kościelnej oraz remonty dróg, świetlic i placów zabaw.

W ramach wsparcia rodzin **Ośrodek Pomocy Społecznej** realizował zadania w zakresie świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych, wsparcia dla kobiet z tytułu urodzenia dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu „Za życiem”, programu rządowego Dobry Start. Celem systemu pomocy rodzinie wprowadzonego ustawą o świadczeniach rodzinnych jest stworzenie spójnego wsparcia rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji materialnej, wychowującej dzieci uczęszczające do szkoły - w tym niepełnosprawne.

Świadczenia rodzinne w gminie przedstawiają się następująco:

- zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłku rodzinnego pobierało średnio 90-110 rodzin,
- zasiłki pielęgnacyjne pobierało średnio 60 osób,
- świadczenia pielęgnacyjne otrzymywało (w latach 2018-2022)- 12 rodziców/opiekunów osób niepełnosprawnych,
- specjalny zasiłek opiekuńczy (w latach 2019-2022) pobierany był przez 2 osoby (opieka nad osobą dorosłą niepełnosprawną w stopniu znacznym),
- jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka otrzymało średnio- 24 do 30 rodziców,
- świadczenie rodzicielskie pobierane było średnio na 6 dzieci.

Wydawane są rocznie 25 - 33 decyzje przyznające stypendium szkolne dla dzieci na rok szkolny (przyznano 33 świadczenia w roku szkolnym 2021/2022).

Dodatkowo realizowano ulgi dla rodzin w gminie, które mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci. Średnio w roku łącznie wydawanych jest od 80 do 113 Kart Dużej Rodziny.

Poza działalnością instytucji i organizacji gminnych na rzecz dzieci, rodzin i społeczności gmina Nowe Piekuty wykazywała się aktywnością we współpracy z instytucjami wspierającymi jej działania w obszarze polityki prorodzinnej i wspierania rodziny.

Rodziny przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze mogły korzystać z usług asystenta rodziny zatrudnionego w OPS w Nowych Piekutach (średnio 3-4 rodziny w roku korzystają z usług).

Pracownicy socjalni Ośrodka prowadzili pracę socjalną z osobami wymagającymi różnego rodzaju wsparcia, potrzebujących dostępu do informacji o usługach społecznych.

W latach 2019-2022 w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Na Rzecz Osób Potrzebujących Pomocy „Blżej Ciebie” w Wysokiem Mazowieckiem oraz ze Stowarzyszeniem Pomocy „SZANSA” w Wylinach Rusi umożliwiano korzystanie z pomocy żywnościowej Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (POPŻ). Żywność

zakwalifikowanym osobom i rodzinom wydawana była średnio raz w miesiącu w siedzibie Stowarzyszenia. Z tej usługi korzysta średnio 34 rodziny (84 osoby) z gminy.

Inna współpraca w obszarze usług społecznych:

- w zakresie dziennej opieki nad dziećmi niepełnosprawnymi i dziećmi z zaburzeniami rozwoju, edukacji i szkoleń dla rodziców ze Stowarzyszeniem Pomocy Szansa prowadzącym Ośrodek Rehabilitacyjno- Edukacyjno-Wychowawczy „Przystań” w Kostrach Noskach,

- dziennej opieki i organizacji zajęć dla dorosłych osób z zaburzeniami psychicznymi wraz z dowozem ze Środowiskowym Domem Samopomocy „Zacisze” w Wylinach Rusi (średnio 10 osób rocznie),

- dziennej rehabilitacji społecznej i zdrowotnej dla osób dorosłych z niepełnosprawnościami z Warsztatami Terapii Zajęciowej „Kolektyw” w Starych Raciborach (ok 8-9 osób z gminy),

- całodobowego pobytu, zapewnienia schronienia i wyżywienia dla osób dorosłych, bezdomnych ze Stowarzyszeniem Pomocy Bliźniemu „Mar-Kot” z siedzibą w Ożarowie Mazowieckim prowadzącym Schronisko dla bezdomnych w miejscowości Kalinowo Czosnowo gmina Wysokie Mazowieckie,

- pomocy psychologicznej, terapii rodzin z Punktem Pomocowym Osobom i Rodzinom z Problemem Uzależnień, prowadzonym przez Fundację „Pojednanie” w Hodyszewie.

Osoby wymagające usług specjalistów (tj. psychologa, radcy prawnego) mogły skorzystać nieodpłatnie z rozmowy ze specjalistami z Punktu Konsultacyjnego mieszczącego się w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem lub z usług psychologa zatrudnionego w Punkcie Informacyjnym w Urzędzie Gminy w Nowych Piekutach.

Obok rodzin z dziećmi, grupa seniorów, z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego wymaga dostosowania do jej potrzeb odpowiedniej sfery usług społecznych, w tym zabezpieczenia socjalnego w związku z postępującym ubożeniem gospodarstw jednoosobowych .

Na rzecz populacji osób starszych **Gmina Nowe Piekuty** podejmowała działania w celu integracji i pomocy w środowisku lokalnym dla osób starszych oraz wzmacniała udział osób starszych w życiu społeczności lokalnej.

W roku 2022 gmina w celu udzielenia pomocy osobie wymagającej wsparcia w środowisku lokalnym realizowała specjalistyczne usługi opiekuńcze (1 rodzina) oraz usługi asystenta osobistego osób z niepełnosprawnością dla 9 do 15 osób rocznie, we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem oraz z NZOZ MD Care w Dworakach Staśkach. Dodatkowo dla 4 osób współfinansowała pobyt w Domu Pomocy Społecznej.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

Wysoka liczba osób starszych w populacji przyczynia się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe są bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności – obecnie **prawie 60% niepełnosprawnych jest wśród osób po 55 r. życia**. Proces starzenia się lokalnej społeczności wynika także z pozytywnej przesłanki – wydłużania się średniego czasokresu życia.

Zgodnie z założeniami, przewidywane są w Polsce⁶ największe zmiany w natężeniu zgonów wśród mężczyzn w wieku 40-64 lata, wśród kobiet w wieku 50-59 lat oraz w najmłodszych rocznikach wieku. Prognozowane przeciętne dalsze trwanie życia mężczyzn wzrośnie do poziomu 77,1 w 2035 r, zaś kobiet do 82,9 w 2035 r. Nadal będzie utrzymywać się nadumieralność mężczyzn, jednak jej skala będzie znacznie mniejsza. Niezbędna jest edukacja i rozwój usług wsparcia związany z przygotowaniem grup wiekowych na kryzysy środowiskowe, jak COVID-19.

Na podstawie danych statystyki ruchu naturalnego ludności można zaobserwować, że na przestrzeni lat 2019-2022:

- gmina odnotowuje wysoki, ujemny przyrost naturalny -13 do -44
- stabilna jest liczba urodzeń dzieci,
- występuje niska liczba zawieranych małżeństw.

Tabela 2: Ruch naturalny ludności w gminie w latach 2019-2022

Lata	Urodzenia	Zgony	Przyrost	Małżeństwa	Rozwody	Liczba ludności
2019	33	55	-22	26	16	3925
2020	36	62	-26	26	6	3853
2021	36	80	-44	35	11	3789
2022	35	48	-13	18	8	3768
Tendencje	Stabilne	-/+	Ujemny	Spadek	Spadek	Spadek 157 osób

Dane: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica#>

Mieszkańcy **gminy Nowe Piekuty** zawarli w 2022 roku 18 małżeństw, co odpowiada 5,0 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie **więcej od wartości** dla województwa podlaskiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,4 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 28,8% mieszkańców gminy Nowe Piekuty jest stanu wolnego, 56,9% żyje w małżeństwie, 4,6% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,6% to wdowy/wdowcy.

⁶ Prognoza ludności Polski, GUS, 2008-2035

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

W 2022 roku urodziło się w gminie 35 dzieci, w tym 31,0% dziewczynek i 69,0% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 429 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,55 i jest mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju⁷.

W 2021 roku dokonano 28 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 42 wymeldowania, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla **gminy Nowe Piekuty -14**. W tym samym roku 0 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 0 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 0⁸.

TENDENCJE I PROGNOZY DOTYCZĄCE DEMOGRAFII, POLITYKI PRORODZINNEJ I WSPIERANIA RODZINY

- Na przestrzeni lat 2019-2022 gmina odnotowuje wysoki, ujemny przyrost naturalny -13 do -44, stabilną liczbę urodzeń dzieci i niską liczbę zawieranych małżeństw.
- Samorząd i instytucje Gminy **Nowe Piekuty, jak również współpracujące z gminą organizacje pozarządowe i powiatowe** realizowały wiele usług skierowanych do mieszkańców w celu zaspakajania ich potrzeb. Realizacja usług w tych obszarach na pewno jest konieczna i wymaga kontynuowania.
- Gmina i podmioty gminne wykazują zaangażowanie w obszarze współpracy z NGO przy realizacji usług skierowanych do rodzin z dziećmi oraz osób z niepełnosprawnościami. Na terenie gminy mieści się wiele instytucji świadczących usługi społeczne dla rodzin i osób starszych.
- Analiza gminnych danych demograficznych i ruchu ludności, miejsca zamieszkiwania rodzin i osób starszych powinna znaleźć swoje odzwierciedlenie w działaniach samorządu lokalnego, sprzyjających zarówno polityce prorodzinnej, jak i aktywności senioralnej, projektowaniu i wdrażaniu mobilnych, dostępnych w środowisku usług społecznych.
- Należy rozwijać usługi skierowane do rodzin z dziećmi, wsparcie dla seniorów, w celu rozszerzania możliwości niezależnego życia ze wsparciem usługowym w środowisku.

2. SYTUACJA GOSPODARCZA, PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU I REINTEGRACJA

⁷ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Nowe_Piekuty#dane-demograficzne

⁸ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Nowe_Piekuty#dane-demograficzne

Gmina Nowe Piekuty, podobnie jak gminy sąsiednie, jest terenem typowo rolniczym. **Użytki rolne zajmują ponad 83% jej powierzchni, z czego prawie 69% stanowią grunty orne.**

Główną funkcją Gminy jest produkcja rolna. Warunki rozwoju rolnictwa są dość dobre. Spowodowane jest to dużym udziałem gleb brunatnych w strukturze gleb gminnych. Cały powiat wysokomazowiecki charakteryzuje się bardzo dużym odsetkiem gruntów rolnych oraz małym odsetkiem lasów ze względu na żyzne gleby zajęte pod uprawy. Występują tu gleby brunatne, czarnoziemy kompleksu pszennego dobrego, a tylko w części północnej gleby płowe i bielcowe.

Wszystkie gospodarstwa gminne to indywidualne gospodarstwa rolne, które w większości wyspecjalizowały się w hodowli bydła mlecznego i opasowego oraz trzody chlewnej. Wiele z gospodarstw rolnych jest wielopokoleniowych. Główną rolę odgrywają producenci mleka. Dobre warunki do chowu krów mlecznych sprawiły, że regionalni hodowcy produkują mleko o najwyższej jakości i znajdują się w czołówce dostawców mleka do Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej „Mlekovita” w Wysokiem Mazowieckiem. Jest to największa mleczarnia w kraju i zarazem jedna z najnowocześniejszych w Europie. Większość mieszkańców gminy zajmuje się rolnictwem.

Wg **Urzędu Gminy w Nowych Piekutach w 2022 roku funkcjonowało w gminie 1224 gospodarstw rolnych**, z nich 56%, czyli 685 stanowiły małe gospodarstwa do 5 ha. Liczba małych gospodarstw w gminie na przestrzeni lat wzrosła. Ilość gospodarstw rolnych o średniej i dużej powierzchni utrzymuje się na przestrzeni lat.

Tabela 3: Liczba gospodarstw rolnych w gminie na przestrzeni lat

Lp.	Zakres powierzchni	Ilość gospodarstw 2019	Ilość gospodarstw 2020	Ilość gospodarstw 2021	Ilość gospodarstw 2022
	1,0- ,4999	117	117	113	115
2	1, 5-1,9999	77	81	86	82
3	2,0-2,9999	151	151	154	159
4	3,0-4,9999	194	195	198	196
5	5,0-6,9999	124	129	130	133
Razem do 5 ha		663	673	681	685
6	7,0-9,9999	180	180	177	179
7	10,0-14,9999	191	188	191	190
Razem do 15 ha		371	366	368	369
8	15,0-19,9999	88	92	91	85

9	20,0-29,9999	65	60	59	64
10	30,0-49,9999	22	23	22	21
Razem pow. 15 ha		165	175	172	170
Razem		1209	1216	1221	1224

Źródło: Urząd Gminy w Nowych Piekutach

Zachodzące na terenie powiatu i gminy procesy demograficzne: szybkie starzenie się mieszkańców wsi oraz migracje do miast, wpływają na wiek właścicieli gospodarstw rolnych.

Samorząd Gminy wraz z rolnikami realizuje szereg przedsięwzięć wspierających rynek pracy rolnej, poprzez remonty i inwestycje drogowe usprawnia możliwości dojazdu i korzystania z usług, rozwija infrastrukturę kultury i kultury fizycznej dla aktywności mieszkańców, wspiera rozwój turystyki, wykorzystanie lasów do rekreacji i turystyki rowerowej.

Powierzchnia gruntów leśnych w gminie Nowe Piekuty wynosi ogółem 1560,9 hektarów. Lesistość gminy wynosi 16,2% i jest niższa od średniej powiatu wysokomazowieckiego (18,4%), województwa (29,6%) i od średniej krajowej (29,4%). Stan lasów na terenie gminy Nowe Piekuty jest dobry. Według badań Instytutu Badań Leśnictwa, lasy tego obszaru nie są znacząco narażone na zanieczyszczenia powietrza. Dobry stan zdrowotny lasów przejawia się niskim stopniem defoliacji (opadaniem liści) oraz małymi odbarwieniami aparatu asymilacyjnego. Gospodarka zasobami leśnymi to przede wszystkim pozyskiwanie drewna.

Historia, położenie i tradycje rolnicze gminy wpływają na dominujące aktywności mieszkańców.

60,3% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Nowe Piekuty pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo),

17,5% w przemyśle i budownictwie,

7,9% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja)

oraz 1,1% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości)⁹.

Niewielka część pracuje w sektorze administracji, edukacji, kulturze i ochronie zdrowia.

Zgodnie z danymi udostępnionymi w Bazie Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (www.stat.gov.pl) na obszarze gminy w 2022 roku zarejestrowanych było 287 przedsiębiorstw, najwięcej spośród nich – 227 podmiotów, to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Tabela 4: Przedsiębiorczość w gminie

Liczba podmiotów działających	2019	2020	2022
Razem w roku, w tym:	258	268	287
Sektor publiczny	9	9	9
Sektor prywatny – spółki	4	4	7

⁹ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Nowe_Piekuty#rynek-pracy

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

Sektor prywatny – osoby fizyczne	203	212	227
Spółdzielcze	0	0	0
Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe	14	14	15
Podmioty nowo zarejestrowane w roku	25	24	19

Dane: Bank danych lokalnych GUS

Na podstawie analizy danych z tabeli **można stwierdzić, że na przestrzeni lat 2019-2022 dynamika przedsiębiorczości była wzrostowa**. Obserwuje się spadkowy trend w zakładaniu nowych działalności gospodarczych, w roku 2022 zarejestrowano 19 nowych podmiotów. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej w gminie jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników.

W 2021 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Nowe Piekuty wynosiło 5 395,07 PLN, co odpowiada 89.90% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Nowe Piekuty 114 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 15 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -99.¹⁰

PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU -pkt 8 , REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA – pkt 14 art. 2.1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 roku o realizowaniu usług społecznych przez centra usług społecznych

Analiza lokalnego rynku pracy dotyczy również osób pozostających bez pracy. Została przeprowadzona na podstawie danych o liczbie bezrobotnych i strukturze bezrobocia, udostępnianych przez **Powiatowy Urząd Pracy w Wysokiem Mazowieckiem**.

Liczba bezrobotnych w powiecie wysokomazowieckim wg stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. wносиła **1 547 osób**, a bezrobotni mieszkańcy gminy Nowe Piekuty w liczbie 80 osób stanowili 5,2% ogółu bezrobotnych w powiecie.

Tabela 5: Bezrobocie w powiecie w latach 2019-2022

Wyszczególnienie	31.12.2019		31.12.2020		31.12.2021		31.12.2022	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
Powiat	1545	643	1595	645	1490	622	1547	655
gm. Nowe Piekuty	79	28	63	22	77	29	80	37

Dane: PUP w Wysokiem Mazowieckiem

¹⁰ www.polskawliczbach.pl/gmina_Nowe_Piekuty#rynek-pracy

Bezrobocie rejestrowane w 2022 r. w gminie Nowe Piekuty wynosiło 4 % ogółu mieszkańców. Było to **mniej od stopy bezrobocia** rejestrowanego w powiecie, która wynosiła 7,5% , od wskaźnika dla województwa podlaskiego 7,2% oraz całej Polski – 5,2 %.

Liczba osób bezrobotnych w gminie Nowe Piekuty :

w roku 2019 - 3,4 %, było to 79 osób,

w roku 2020 – 3 %, były to 63 osoby,

w roku 2022 – 4 %, było to 80 osób

w wieku produkcyjnym zamieszkujących teren gminy i spełniających kryteria osoby bezrobotnej wg ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Tabela 6: Ruch bezrobotnych (napływ i odpływ)

Lata	Napływ		Odpływ	
	ogółem	kobiet	ogółem	kobiet
31.12.2019	99	40	88	48
31.12.2020	68	24	85	31
31.12.2021	74	35	60	28
31.12.2022	89	50	52	24

Dane: PUP w Wysokiem Mazowieckiem

Na terenie działania Powiatowego Urzędu Pracy występuje **duże przestrzenne zróżnicowanie poziomu bezrobocia; najwięcej pozostających bez pracy zamieszkuje miasto Szepietowo, Ciechanowiec, Wysokie Mazowieckie i Czyżew, a pozostałe 40 % stanowią mieszkańcy gmin wiejskich powiatu.**

Bezrobocie w powiecie wysokomazowieckim w latach 2019-2022 utrzymuje się na stałym poziomie ok. 1545- 1547 osób. Stopa bezrobocia w grudniu 2022 roku w powiecie wynosiła 7,5% i była wyższa niż bezrobocie w Polsce – 5,2% oraz w województwie podlaskim – 7,2%.

Cechą silnie różnicującą stopień zagrożenia bezrobociem jest wiek ludności aktywnej zawodowo. W strukturze wieku osób bezrobotnych z terenu gminy Nowe Piekuty dominowały w roku 2022 osoby młode do 34 roku życia.

Tabela 7: Wiek osób pozostających bez pracy

Wiek	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022
18-24	22	15	18	15
25-34	23	17	24	28

35-44	11	9	11	11
45-54	13	10	11	12
55-59	8	10	10	11
60 lat i więcej	2	2	3	3

Dane: PUP w Wysokiem Mazowieckiem

Kierunek i poziom wykształcenia w istotny sposób określa status bezrobotnego oraz jego zdolności do szybkiego reagowania na zmieniające się potrzeby rynku pracy. W warunkach tworzenia się nowoczesnego rynku pracy szczególnie zmniejszyło się zapotrzebowanie na pracowników o niskich kwalifikacjach zawodowych, głównie z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej.

Tabela 8: Wykształcenie osób bezrobotnych w gminie

Wykształcenie	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022
wyższe	3	2	9	7
policealne i średnie zawodowe	24	19	23	26
średnie ogólnokształcące	8	6	5	8
zasadnicze zawodowe	23	21	25	21
gimnazjalne i poniżej	21	15	15	18

Dane: PUP w Wysokiem Mazowieckiem

Tabela 9: Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Sytuacja	2019	2020	2021	2022
Bezrobotni do 25 r. ż.	22	15	18	15
Długotrwale bezrobotni	38	40	43	46
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	19	18	19	20
Niepełnosprawni	1	1	1	2

Dane: PUP w Wysokiem Mazowieckiem

Jedną z najbardziej niekorzystnych cech bezrobocia jest długi czas pozostawania bez pracy. Na podstawie danych statystycznych można stwierdzić, że na koniec grudnia 2022 roku dla obszaru gminy **zarejestrowanych od długiego czasu było 46 osób, czyli 56 % ogółu bezrobotnych**. Długotrwałość pozostawania bez pracy to okres 12 miesięcy bez podjęcia zatrudnienia.

Taka sytuacja niesie ze sobą zagrożenie dla życia społecznego osób, które doświadczają

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU
ubóstwa. Brak środków do życia wynikający z długotrwałego bezrobocia przyczynia się do pojawienia się bezradności wyuczonej, kiedy to osoby bezrobotne zaczynają zarówno pod względem ich emocji (przestają wierzyć w zmianę sytuacji), wiedzy (zaprzestają poszukiwania informacji dotyczących ofert pracy) i działań (nie uczestniczą w spotkaniach specjalnie dla nich zorganizowanych) nie widzieć sensu w staraniach o pracę, we własnej aktywizacji na rynku pracy. Występuje też często niechęć do podejmowania szkoleń, udziału w kursach mających na celu przekwalifikowanie zawodowe.

W ramach działań na rzecz osób bezrobotnych Ośrodek Pomocy Społecznej - **OPS w Nowych Piekutach informował** osoby bezrobotne, korzystające z pomocy społecznej o możliwości udziału w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, ale także o rekrutacjach do szkół zaocznych, kursach, szkoleniach, projektach kierowanych do osób niepełnosprawnych, a w razie potrzeby pomagał przy rekrutacji zainteresowanych szkoleniami. Kierował osoby bezrobotne do **Centrum Integracji Społecznej w Wysokiem Mazowieckiem** - instytucji reintegracji społeczno-zawodowej.

W odpowiedzi na poszukiwanie rozwiązań skierowanych do grup szczególnych, **Powiatowy Urząd Pracy w Wysokiem Mazowieckiem** realizował wiele programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji lokalnego rynku pracy¹¹, w tym:

- organizował staże, roboty publiczne i prace interwencyjne,
- prowadził usługę e-doradcy zawodowego (zdalnie),
- wdrażał „Regionalne Innowacje Społeczne – Centra Integracji Społecznej województwa podlaskiego”. Usługę skierowano do 60 osób niepełnosprawnych, bezrobotnych długotrwanie,
- realizował projekty:
 - „W drodze do sukcesu” prowadzony w partnerstwie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem; w ramach projektu usługami szkoleniowymi objęto 40 osób, staż rozpoczęło 40 osób,
 - „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie wysokomazowieckim” skierowany do bezrobotnej młodzieży do 29 roku życia. Obejmował usługi: staże, prace interwencyjne, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, szkolenia, tworzenie miejsc pracy w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy,
 - projekt 30 + w drodze do zatrudnienia- skierowany do osób bezrobotnych powyżej 30 roku życia,

¹¹ <https://praca.gov.pl/pup/wysokie-mazowieckie>

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

- staży rekrutacyjnych w miejscu pracy, w placówkach Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa finansowany z rezerwy Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej.

Realizowano też szkolenia celowane i inne instrumenty rynku pracy.

Tworzenie nowych miejsc pracy na terenie gminy jest jednym z ważnych warunków efektywnego rozwoju społeczno- gospodarczego. Jako teren wiejski z potencjałem rolniczym gmina Nowe Piekuty posiada wiele uwarunkowań, które tworzą szanse rozwoju gospodarczego tego obszaru. Może stać się nowoczesną gminą rolniczą oferującą rolnikom i przedsiębiorcom przyjazny klimat inwestycyjny.

Uzupełniając działalność wobec osób pozostających bez pracy - **Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej – OWES w subregionie łomżyńskim** prowadził na terenie powiatu **Inkubator Ekonomii Społecznej**, gdzie udzielano doradztwa dla osób i instytucji, prowadzono system dotacji na założenie przedsiębiorstwa społecznego, organizowano szkolenia.

Oferta OWES skierowana była do:

- osób bezrobotnych, defaworyzowanych na rynku pracy (m.in. osób niepełnosprawnych, korzystających z pomocy społecznej, spełniających kryteria Ustawy o zatrudnieniu socjalnym),
- lokalnych liderów – społeczników,
- stowarzyszeń, fundacji, WTZ i innych podmiotów ekonomii społecznej (PES),
- spółdzielni socjalnych i innych przedsiębiorstw społecznych (PS).

Przyszłość gminy, w kontekście zasobów podmiotów gospodarczych i ich wzrastającej liczby, to intensyfikacja produkcji rolnej, w tym zdrowej żywności. Bardzo ważnym zadaniem jest rozbudowa infrastruktury społecznej i gospodarczej w celu rozwoju usług obszaru reintegracji .

Utrzymanie miejsc pracy i niskiego wskaźnika bezrobocia na terenie gminy jest jednym z ważnych warunków efektywnego rozwoju społeczno- gospodarczego.

TENDENCJE I PROGNOZY SYTUACJI GOSPODARCZEJ, OBSZARU PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU I USŁUG REINTERGRACJI SPOŁECZNO-ZAWODOWEJ

- Na przestrzeni lat 2019-2022 dynamika przedsiębiorczości gminy Nowe Piekuty miała charakter wzrostowy (w roku 2019-258, w roku 2022- 287 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy), co wskazuje na dobre warunki lokalne i zarządzanie w sferze gospodarczej.
- Wśród prywatnych podmiotów gospodarczych dominują małe przedsiębiorstwa, z reguły rodzinne do 9 osób, ale wzrasta też liczba średnich, dobrze prosperujących firm oraz zarejestrowanych ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH. Wiele usług w obszarze społecznym jest świadczonych przez ngo i podmioty prywatne.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

- W gminie Nowe Piekuty dominuje i utrzymuje się na wysokim poziomie produkcja mleczna. Wg Urzędu Gminy w Nowych Piekutach w 2022 roku funkcjonowało w gminie 1224 gospodarstw rolnych, z nich 56%, czyli 685 stanowiły małe gospodarstwa do 5 ha. Liczba małych gospodarstw w gminie rośnie. Ilość gospodarstw rolnych o średniej i dużej powierzchni utrzymuje się na przestrzeni lat.
- Należy utrzymać tendencje sprzyjające zintensyfikowanemu rolnictwu, turystyce i dbaniu o stan środowiska naturalnego we współpracy z sołectwami, rolnikami. Wykorzystać kolejny okres finansowania z EU. Szansą dla gminy jest rozwój rolnictwa ekologicznego, potencjał leśny.
- Na terenie gminy Nowe Piekuty występuje niski poziom bezrobocia rejestrowanego. W roku 2022 osoby bezrobotne stanowiły 4 % ludności w wieku produkcyjnym, czyli 80 osób.
Grupę osób bezrobotnych można określić jako stabilną.
- Należy poszukiwać efektywnych usług reintegracji społeczno-zawodowej wobec osób z grup ryzyka na rynku pracy; w tym młodych osób pozostających bez pracy. Utrzymywać współpracę z PUP i instytucjami działającymi w obszarze rynku pracy, ekonomii społecznej; realizować projekty i przedsięwzięcia. Wciąż w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy są bezrobotni długotrwale, ich liczba stanowiła w roku 2022 aż 60 % wśród ogółu bezrobotnych w gminie.
- Jak wykazują szacunki gminne, problem bezrobocia jest szerszy i dotyczy również gospodarstw rolnych, w tym niemożności równego traktowania i zatrudniania emerytów-rolników na rynku pracy.

3. EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA I TURYSTYKA

pkt 7, 9, 10 art. 2.1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 roku o realizowaniu usług społecznych przez centra usług społecznych

W 2022 roku 908 mieszkańców gminy Nowe Piekuty było w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata, w tym 439 kobiet oraz 469 mężczyzn).

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku: 17,4% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,8% wykształcenie policealne, 9,6% średnie ogólnokształcące, a 23,9% średnie zawodowe.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymowało się 20,9% mieszkańców gminy Nowe Piekuty, gimnazjalnym 3,0%, natomiast 18,6% podstawowym. 3,9% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.¹²

W porównaniu do całego województwa podlaskiego mieszkańcy gminy Nowe Piekuty mają niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie Nowe Piekuty największy odsetek ma wykształcenie wyższe (22,1%) oraz średnie zawodowe (21,2%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (26,7%) oraz średnie zawodowe (26,7%).

W roku szkolnym 2021/2022 edukacja na terenie gminy odbywała się w:

- Szkołe Podstawowej im. Księdza Rocha Modzelewskiego w Nowych Piekutach
- Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Jabłoni Kościelnej
- Punkcie Przedszkolnym „Wesoły Promyk” w Nowych Piekutach
- Punkcie Przedszkolnym „Baśniowy Gaj” w Jabłoni Kościelnej

W instytucjach niepublicznych:

- Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczym Przystań prowadzonym przez Stowarzyszenie Szansa,
- Niepublicznym Klubie Dziecięcym Sensoludki prowadzonym przez Stowarzyszenie Szansa
- Niepublicznej Szkole Przystosowanej do Pracy Przystań dla młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w tym uczniów z autyzmem i uczniów poruszających się na wózkach w Kostrach Noskach, prowadzona przez Stowarzyszenie Szansa.

Szkoły mają dobre warunki lokalowe i socjalne, posiadają dobrze wyposażone sale lekcyjne, w tym pracownie komputerowe, salę do nauki języków obcych, bibliotekę szkolną oraz sale gimnastyczne wraz z zapleczem sportowym.

W roku 2021/22 nauką objętych było 379 dzieci w wieku szkoły podstawowej. W latach 2019-2022 liczba dzieci kształcących się w gminie spadła o 7%. W roku szkolnym 2019/2020 w szkołach gminnych było 386 osób, a w roku 2022/2023 – 356 osób.

Przy szkołach działają świetlice dla dzieci i młodzieży: dla wszystkich 220 dzieci w SP w Nowych Piekutach oraz dla 50 dzieci w SP w Jabłoni Kościelnej, zapewniając opiekę osobom dojeżdżającym i/lub dzieciom rodziców pracujących. Każda szkoła ma też boisko ORLIK oraz plac zabaw.

Tabela 10: Funkcjonowanie szkół gminnych

Opis	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
------	-----------	-----------	-----------	-----------

¹² www.polskawliczbach.pl/gmina_Nowe_Piekuty#edukacja-i-szkolnictwo

Ilość uczniów SP na terenie gminy, w tym:	386	358	379	356
SP w Nowych Piekutach	229 w tym 4 w OREW	222 w tym 3 w OREW	238 w tym 3 w OREW 1 ucz. z Ukrainy	226 w tym 4 w OREW
SP w Jabłoni Kościelnej	157	136	141	122
Ilość uczniów oddziałów przedszkolnych	117	127	122	120
Punkcie Przedszkolnym „Wesoły Promyk” w Nowych Piekutach	61	64	60	57
Punkcie Przedszkolnym „Baśniowy Gaj” w Jabłoni Kościelnej.	56	63	62	63
Liczba uczniów dojeżdżających do szkoły/przedszkola	306 80%	286 80%	286 75%	280 78%
W Nowych Piekutach	218	204	198	186
W Jabłoni Kościelnej	88	82	88	94

Dane: Szkoły Podstawowe z terenu gminy

W latach 2019-2022 gmina nie oferowała rodzicom możliwości oddania pod fachową opiekę dzieci w wieku poniżej 3 lat.

W kontekście liczby dzieci korzystających z wychowania przedszkolnego na terenie gminy, dostrzegalny jest utrzymujący się, stabilny trend. W roku szkolnym 2019/2020 z wychowania przedszkolnego korzystało 117 dzieci, a w roku 2022/2023 liczba ta wynosiła 120 osób.

W demografii gminy dostrzegalny jest ogólny spadek liczby ludności, ale ilość urodzeń jest stabilna: w roku 2019 przyszło na świat 33 dzieci, a w roku 2022- 35 dzieci. Korzystanie z edukacji przedszkolnej w gminie jest związane z rosnącą świadomością edukacyjną rodziców oraz zmniejszającą się liczbą bezrobotnych na lokalnym rynku pracy. Pobyt w przedszkolu dobrze rokuje na przyszłą edukację, wcześniejsze rozpoczęcie nauki ma wpływ na późniejsze wyniki egzaminacyjne, a także na lepszą socjalizację dzieci.

Gmina Nowe Piekuty realizuje obowiązek bezpłatnego dowozu dzieci do szkół oraz zapewnienia im opieki poprzez transport autobusami szkolnymi. Uczniowie podczas dowozu do szkoły mają zapewnioną opiekę. W roku szkolnym 2022/2023 - **78 %** wszystkich uczniów,

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU
dojeżdżało do szkoły. 193 uczniów było dowożonych do szkół autobusami gminnymi, a 5 dzieci z niepełnosprawnościami transportem do szkół poza miejscowością gminną. Wszystkie dzieci miały zapewnioną możliwość wyżywienia wydawanego w stołówkach szkolnych.

Gmina Nowe Piekuty przyznaje stypendia za wyniki w nauce/sporcie, w każdym roku szkolnym otrzymuje je około 30 dzieci.

W latach 2019 -2022 realizowano też pomoc materialną o charakterze socjalnym w postaci posiłków, średnio 35 dzieci ¹³ (w ramach Wieloletniego programu Posiłek w szkole i w domu, realizowanego we współpracy z OPS w Nowych Piekutach).

W placówkach szkolnych dzieci i młodzież uczestniczyły w latach 2019-2022 **w zajęciach dodatkowych** w ramach kół zainteresowań: przedmiotowych, artystycznych, informatycznych i innych. Po dokonaniu diagnozy i rozeznaniu potrzeb uczniów placówki edukacyjne organizowały zajęcia mające na celu zwiększenie szans edukacyjnych uczniów zdolnych i mających problemy: zajęcia wyrównawcze, logopedyczne, korekcyjne, SKS, koła muzyczne i teatralne (w SP w Nowych Piekutach) oraz SKS, koło muzyczne, plastyczne, zajęcia rozwijające : matematyczne, przyrodnicze i polonistyczne (w SP w Jabłoni Kościelnej).

Obok podstawowych zadań edukacyjnych szkoły wypełniały też funkcje opiekuńcze oraz zapewniały aktywność fizyczną i rekreację na placach zabaw i boiskach. Ponadto:

- realizowały programy profilaktyczne (warsztaty dla uczniów, konkursy, wystawy prac, inscenizacje),
- prowadziły pedagogizację rodziców,
- uczestniczyły w zawodach sportowych na szczeblu wojewódzkim i powiatowym,
- aktywnie brały udział w konkursach przedmiotowych i artystycznych osiągając sukcesy,
- prowadziły współpracę z : Filharmonią Białostocką, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Wysokim Mazowieckiem, Strażą Pożarną, Policją,
- prowadziły współpracę ze środowiskiem organizując festyny,
- organizowały wycieczki, wyjazdy na basen, na lodowisko, do teatru, do kina.

W latach 2019-2022 w SP w Nowych Piekutach realizowano:

- „Program dla szkół” dla uczniów klas 1-5
- „Umiem pływać” - Ogólnopolski Program Powszechnej Nauki Pływania
- „Trzymaj formę” - program prozdrowotny
- „Bieg po zdrowie” - program antytytoniowej edukacji zdrowotnej
- „Szkolny Klub Sportowy” - ogólnopolski program upowszechniania sportu wśród dzieci i młodzieży
- „Moje dziecko idzie do szkoły” - Program Wojewódzkiej Stacji Sanitarno Epidemiologicznej
- „Bezpieczeństwo uczniów w sieci” - projekt profilaktyczny

¹³ Raport o stanie gminy za rok 2019, 2020, 2021

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

- „Znamie! Znam je?” - program profilaktyczno-edukacyjny (upowszechnienie wiedzy o czerniaku)
- „Program edukacji antytytoniowej i antyalkoholowej”
- „Kleszcz mały czy duży nic dobrego nie wróży” - program profilaktyczny
- „Granie na ekranie” - ogólnopolski projekt badawczo-edukacyjny
- „Różne barwy małej ojczyzny” (projekty: „Bohaterowie naszej małej ojczyzny”, „Firmy działające na terenie naszej gminy”, „Sprawy, które można załatwić w urzędzie gminy”, „Szkoły ponadpodstawowe w powiecie wysokomazowieckim”)
- „Prawa i wolności człowieka w sytuacjach życia codziennego” - projekt
- „Szkolny tydzień życzliwości w Szkole Podstawowej im. ks. R. Modzelewskiego w Nowych Piekutach” pod hasłem „Z kulturą na Ty” - projekt edukacyjny
- „English is everywhere” - projekt edukacyjny
- „Zbieram to w szkole” - projekt ekologiczno – charytatywny
- „EkoEksperymentarium” - program ekologiczny
- „Zdrowo jem, więcej wiem” - Ogólnopolski Projekt Edukacji Prozdrowotnej
- „Nie biorę – Nie ryzykuję” - projekt mający na celu przeciwdziałanie narkomanii
- „Działaj, zanim będzie za późno” - program profilaktyczny
- „Wygramy wolność. Stop uzależnieniom!” - projekt profilaktyczny
- „Światowy Dzień bez tytoniu” - program edukacji antytytoniowej
- „Moje zdrowie. Wiem, co jem” - program edukacyjno-profilaktyczny
- „Podstępne WZW” - „Profilaktyka Wirusowego Zapalenia Wątroby” (WZW) - program profilaktyczny
- „Ziemie mamy tylko jedną” - projekt proekologiczny
- W kręgu praw i wolności (projekty: wolności i prawa w Konstytucji RP, działalność Rzecznika Praw Dziecka, czynniki wpływające na poczucie bezpieczeństwa, nieletni wobec prawa).
- „Profilaktyka HIV/AIDS” w ramach „Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS
- „WF z AWF – Aktywny powrót uczniów do szkoły po Pandemii” – Program MEiN
- „Zdrowa Ziemia, zdrowi My” - projekt edukacyjny dla klas 1-3
- „Czyste powietrze wokół nas” - program edukacyjny dla przedszkolaków
- „Chcę być szczęśliwym” - projekt profilaktyczny
- „Skąd się biorą produkty ekologiczne?” – ogólnopolski program edukacyjny dla przedszkoli
- Projekt pt. „Patroni, bohaterowie i autorytety uczniów powiatu – Ziemi Wysokomazowieckiej szkoły prezentujemy dziś światu”

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

- Projekt „Fair play” – Trenuj bycie dobrym – promocja zdrowego i aktywnego stylu życia, promowanie zdrowej rywalizacji
- Projekt ekologiczny ph. „Tydzień ekologiczny” dla klas 1-3
- Projekt na platformie e-Twinning: „Wir sind öko”
- - W kręgu praw i wolności
- „O nich nie można zapomnieć” - projekt utrwalający pamięć o mieszkańcach naszej małej ojczyzny represjonowanych przez Niemców podczas II wojny światowej
- „Junior-Edu-Żywnienie (JEŻ)” - program edukacji żywieniowej MEiN dla uczniów klas 1-6
- „Smashed – program prewencji spożywania przez młodzież alkoholu” – uczniowie klas 4-5
- Narodowy Program rozwoju Czytelnictwa - projekt czytelniczy
- Warsztaty genealogiczno-historyczne ph. „SKĄD NASZ RÓD” realizowane w ramach projektu „Słownik nazwisk mieszkańców parafii Wysokie Mazowieckie (XVIII-XIX wieku)”
- „Wzmacnianie bezpieczeństwa wśród uczniów” - program profilaktyczny dla klas 4-8
- „Tydzień profilaktyki chorób zakaźnych” - program profilaktyczny

Natomiast w SP w Jabłoni Kościelnej następujące programy:

- „ Moje dziecko idzie do szkoły „
- „Stop uzależnieniom! Razem wygrywamy zdrowie”
- „Czyste powietrze wokół nas”
- „Trzymaj formę”
- „Kształtowanie i rozwijanie u uczniów kompetencji kluczowych i umiejętności”
- „ Kompetentny i kreatywny uczeń”
- „ Gramy w ręczną”
- „Wzmacnianie bezpieczeństwa wśród uczniów”
- „Wolny czas nie znaczy nuda”
- „Aktywne spędzanie wolnego czasu – barierą od uzależnień”
- „Dzień dziecka na sportowo – zabawnie i kolorowo”
- „Laboratoria przyszłości”
- „Poznaj Polskę”
- „Wsparcie psychologiczne uczniów”
- „Umiem pływać”
- „Rodzina to podstawa”
- „Działaj, póki nie jest za późno”
- „Program z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej- zajęcia dodatkowe”.

Nauczyciele kształtowali wśród młodzieży postawy charytatywne i propagowali ideę wolontariatu poprzez uczestnictwo w akcjach charytatywnych:

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

- Ogólnopolska akcja „Szkoła pamięta” - pielęgnowanie pamięci o bohaterach naszej wolności
- „I Ty możesz zostać Świętym Mikołajem”
- „Bożonarodzeniowy dar serca”
- „Pola nadziei” – akcja mająca na celu wsparcie Domowego Hospicjum dla Dzieci
- „Szkolny dzień pluszowego misia”
- „Przyjdź, zadzwoń, porozmawiaj!”
- Jałmużna Wielkopostna „Nadszedł Czas Miłosierdzia” – akcja Caritas
- „Zamiast batonika - wrzuć do słoika” - akcja na rzecz chorego dziecka
- „Murem za Polskim Mundurem” – akcja wsparcia dla służb mundurowych na granicy
- „Paczuska dla maluszka” – świąteczna akcja charytatywna
- „Światowy Dzień Zdrowia” ph. „Our planet, our health – Nasza planeta, nasze zdrowie”
- „Tytoń: zagrożenie dla naszego środowiska” - kampania informacyjna
- „Dla pokoju łączymy się z Ukrainą”
- Ogólnopolska akcja „Sprzątamy dla Polski” i inne.

Oprócz kadry pedagogicznej przedmiotowej, szkoły i oddziały przedszkolne zatrudniają specjalistów.

Tabela 11: Specjaliści szkolni

SP w Nowych Piekutach	SP w Jabłoni Kościelnej
pedagog specjalny	pedagog specjalny
2 terapeutów pedagogicznych	terapeuta pedagogiczny
pedagog szkolny	pedagog szkolny
2 logopedów	logopeda
doradca zawodowy	psycholog

Dane: własne szkół gminnych

Wspierali oni edukację dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnościami i z orzeczeniami specjalistycznymi.

W celu udostępniania usług pomocowych w szkołach nauczyciele podnoszą swoje kwalifikacje w ramach studiów podyplomowych i certyfikowanych szkoleń.

Dodatkowo na potrzeby dzieci z niepełnosprawnościami, dzieci z zaburzeniami rozwojowymi Stowarzyszenie Pomocy Szansa prowadzi w Kostrach Noskach na terenie gminy Nowe Piekuty **Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy Przystań wraz z Niepublicznym Klubem Dziecięcym Sensoludki oraz Niepubliczną Szkołą Przystosowaną do Pracy Przystań**. To specjalistyczne miejsce edukacji, rehabilitacji i terapii, placówka oświatowa dla dzieci i młodzieży od 3 roku życia do 25 roku życia, gdzie mogą realizować obowiązek przedszkolny i szkolny.

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy Przystań stwarza bardzo korzystne warunki do nauki i wspierania rozwoju dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie oraz ze sprzężonymi zaburzeniami. Prowadzone są zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze i edukacyjne w oparciu o indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne dostosowane do potrzeb i możliwości uczniów. Zajęcia prowadzone są grupowo, co integruje dzieci i uczy interakcji społecznych oraz indywidualnie, zgodnie z potrzebami i programem terapeutycznym. Zajęcia prowadzi zespół specjalistów: nauczyciel terapeuta, logopeda, fizjoterapeuta, terapeuta integracji sensorycznej oraz inni specjaliści wg potrzeb.

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy Przystań, jest finansowany ze środków MEN, darowizn osób indywidualnych, firm oraz grantów.

Niepubliczna Szkoła Przynosząca do Pracy Przystań w ramach OREW to specjalistyczne miejsce edukacji, rehabilitacji i terapii dla młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w tym uczniów z autyzmem i uczniów poruszających się na wózkach. NSPdP Przystań pracuje od poniedziałku do piątku, zgodnie z kalendarzem roku szkolnego. Młodzież ma wszystkie przerwy świąteczne, feryjne i wakacyjne. W miarę potrzeb i możliwości w NSPdP są organizowane dodatkowe zajęcia, także w okresie wakacji.

Dowóz młodzieży do NSPdP organizuje gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka. Dowóz jest bezpłatny.

Niepubliczna Szkoła Przynosząca do Pracy Przystań, jest finansowana ze środków MEN, darowizn osób indywidualnych, firm oraz grantów.

W podmiotach szkolnych na terenie gminy funkcjonowały Rady Rodziców, organizowano warsztaty edukacyjne i spotkania dla rodziców.

W ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii prowadzona była profilaktyka uzależnień oraz promocja zdrowego stylu życia.

TENDENCJE I PROGNOZY ZMIAN OBSZARU EDUKACJI

- W latach 2019-2022 nastąpił 7% spadek liczby uczniów w szkołach podstawowych. Liczba dzieci objętych edukacją przedszkolną jest stabilna.
- Na swoim terenie gmina zapewnia dodatkowe usługi edukacyjne we współpracy ze stowarzyszeniem Szansa dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami od 3 roku życia.
- Niezbędne jest utrzymanie i rozwój zajęć pozalekcyjnych, usług prowadzonych przez placówki edukacyjne, gdyż gwarantuje to wyrównywanie szans rozwojowych oraz aktywny sposób spędzania czasu, alternatywny wobec cyfrowych wzorców.
- Należy wesprzeć szkoły w rozwoju infrastruktury, w tym doposażeniu sal w pomoce dydaktyczne, rozwoju pomieszczeń specjalistycznych, w tym w SP w Jabłoni Kościelnej:

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

- klasopracowni z dobrym zapleczem pod kątem przedmiotów ścisłych i przedmiotów językowych.
- przestrzeni do wypoczynku, relaksu .
- multimedialnego centrum informacji przy bibliotece szkolnej.

W SP w Nowych Piekutach niezbędny jest remont placu zabaw i boiska.

- Z obserwacji pedagogicznej i osiągnięć edukacyjnych uczniów zauważalny jest wzrost liczby uczniów z dysfunkcjami, niepełnosprawnościami, co powinno być wskazaniem do pozyskiwania specjalistów do usług w obszarze edukacji, wsparcia rodziny, w tym dostępnych środowiskowo.
- Konieczne jest kontynuowanie programów skierowanych na bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne uczniów, w tym w Internecie w celu minimalizacji zachowań przemocy i agresji.

Istotnym czynnikiem warunkującym aktywność kulturową mieszkańców są dobrze funkcjonujące instytucje kultury, grupy aktywnych liderów, zespoły oraz zaangażowany w ten obszar samorząd, reprezentowany przez jednostkę organizacyjną.

W gminie Nowe Piekuty funkcjonuje **Gminny Ośrodek Kultury w Nowych Piekutach, Gminna Biblioteka Publiczna wraz ze świetlicą i Izba Tradycji Regionalnej Rolnictwa.**

Dodatkowo aktywność społeczności skupia się wokół 7 świetlic wiejskich, 14 miejsc rekreacji (w tym 4 z siłowniami) oraz 6 Kół Gospodyń Wiejskich. Działalność na rzecz mieszkańców uzupełniają 2 obiekty sportowe „ORLIK 2012” w Nowych Piekutach i Jabłoni Kościelnej.

Do podstawowych zadań instytucji kultury należało organizowanie działalności kulturalnej i aktywności społecznej na terenie gminy Nowe Piekuty, takich jak:

imprezy kulturalne, gminne uroczystości

- Rocznica Wymordowania Mieszkańców wsi Jabłoń-Dobki
- Gminne obchody Uchwalenia Konstytucji 3 Maja w Nowych Piekutach i Jabłoni Kościelnej
- Gminny Rodzinny Dzień Dziecka na Orliku w Jabłoni Kościelnej
- Rocznica Wymordowania Mieszkańców wsi Krasowo-Częstki
- Rocznica Wymordowania Mieszkańców wsi Skłody Borowe
- Rocznica Powstania Solidarności
- Dożynki Gminne w Nowych Piekutach
- Gminne Obchody Dnia Niepodległości w Nowych Piekutach

wakacje i ferie dla dzieci,

projekty, jak na przykład:

- „Mała Książka, Wielki Człowiek” dla dzieci w wieku 3 lat do 6 lat

- Walentynkowe akcje „Zakochaj się w książce” i „Randka w ciemno z książką”
- Tygodnia Bibliotek - Akcja pod hasłem „Biblioteka – świat w jednym miejscu”
- prezentacja książeczek o tematyce ekologicznej, zajęcia o pszczołach.

wsparcie amatorskich zespołów artystycznych.

GOK pomagał również w organizacji gminnych konkursów:

- Najpiękniejszy ogród w Gminie Nowe Piekuty
- Najbardziej zadbane wieś w Gminie Nowe Piekuty
- Najlepszy tradycyjny stół wiejski, najlepsza tradycyjna potrawa, najsmaczniejsza własna nalewka.

Nadrzędnym celem instytucji kultury jest stworzenie mieszkańcom gminy możliwości korzystania z różnych form życia kulturalnego, działań, które służą integracji społeczeństwa i adresowane są dla jak najszerszej liczby mieszkańców poprzez uwzględnienie ich oczekiwań.

Gminny Ośrodek Kultury w Nowych Piekutach wynajmował od Gminy pomieszczenia, (biblioteka, świetlica, 3 pokoje, kuchnia), w których realizował zajęcia i warsztaty, wspierał grupy formalne i nieformalne. Poniżej zestawienie aktywności zajęć GOK.

Tabela 12: Programy i zajęcia dla grup wiekowych w gminie na przestrzeni lat

	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Rodzaje zajęć	Język angielski dla dzieci i młodzieży – 7 grup	Język angielski dla dzieci i młodzieży- 6 grup	Język angielski dla dzieci i młodzieży – 6 grup	Język angielski dla dzieci i młodzieży – 4 grupy
	Zajęcia szachowe – 2 grupy	Zajęcia szachowe – 2 grupy	Zajęcia z robotyki – 2 grupy	Zajęcia z robotyki – 2 grupy
	Zajęcia muzyczne – wokalne i instrumentalne	Zajęcia muzyczne – wokalne i instrumentalne	Zajęcia dla Seniorów w ramach projektu „Same plusy 60+” tj.: plastyczne, aktorsko-taneczne, sportowe, kucharskie, warsztaty dietetyczne, kosmetyczne, szachowe, multimedialne spotkania z psychologiem, spotkania z pracownikiem socjalnym, wycieczki, wyjazdy kulturalne, różnego rodzaju wydarzenia kulturalne , spotkania ze	Zajęcia dla Seniorów w ramach projektu „Same plusy 60+” tj.: plastyczne, aktorsko-taneczne, sportowe, kucharskie, warsztaty dietetyczne, kosmetyczne, szachowe, multimedialne spotkania z psychologiem, spotkania z pracownikiem socjalnym, wycieczki, wyjazdy kulturalne, różnego rodzaju wydarzenia kulturalne , spotkania ze

			sztuką regionalną, spotkania dyskusyjne - 2 grupy	sztuką regionalną, spotkania dyskusyjne- 2 grupy
	zajęcia artystyczno -plastyczne- 1 grupa	zajęcia artystyczno - plastyczne 1 grupa	Próby chóru Swojskie Melodie	Zajęcia muzyczne - wokalne i instrumentalne
	Próby chóru Swojskie Melodie	Próby chóru Swojskie Melodie		Zajęcia z ZUMBY KIDS - 1 grupa
				Zajęcia szachowe- 1 grupa
				Zajęcia artystyczno - plastyczne - 1 grupa
				Próby chóru Swojskie Melodie
				Zajęcia szydełkowe dla dorosłych - 1 grupa

Dane: własne GOK, 2022

Na terenie gminy Nowe Piekuty funkcjonuje od 2018 roku **Gminny Chór**. Spotykali się w nim pasjonaci śpiewu w różnym wieku. Chór występował głównie podczas lokalnych festynów oraz imprez organizowanych w ramach projektu dla seniorów „Same plusy 60+”.

W 2020 roku w ramach działalności Gminnego Ośrodka Kultury został założony **Klub Seniora**.

W 2021 roku GOK został realizatorem dwuletniego projektu „**Same Plusy 60+**” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020. W projekcie uczestniczyło 40 seniorów.

Celem Klubu było rozpoznawanie potrzeb seniorów oraz rozwijanie ich zainteresowań poprzez organizację atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego w bezpiecznej i przyjaznej przestrzeni. Ponadto seniorzy mieli możliwość uczestniczyć w spotkaniach tematycznych, zajęciach kulinarnych, edukacyjnych, kulturalnych, plastycznych i ruchowych.

W Klubie uczestnicy mieli możliwość podtrzymywania więzi rodzinnych oraz sąsiedzkich, co z kolei zapobiegało izolowaniu społecznemu tej grupy wiekowej. Aktywność seniorów gwarantuje kontrolę nad swoim życiem i nad decyzjami, które ich dotyczą, a społeczność lokalna zyskuje grupę ludzi chętnych do dzielenia się swoim czasem, pomocą i doświadczeniem.

Instytucją, która realizuje zadania własne gminy w dziedzinie prowadzenia działalności kulturalnej jest **Gminna Biblioteka Publiczna w Nowych Piekutach**.

Biblioteka stara się być miejscem odwiedzanym przez czytelników młodszych i starszych, zapewniając miejsce do czytania, korzystanie z materiałów na zajęcia i pisanie referatów. Dostęp do Biblioteki jest przystosowany dla czytelnika niepełnosprawnego.

Biblioteka stale uzupełnia księgozbiór. W latach 2019-2022 Biblioteka zrealizowała dodatkowe działania w ramach NARODOWEGO PROGRAMU ROZWOJU CZYTELNICTWA na zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych. Wszystkie książki dostępne w GBP znajdują się w katalogu on-line na stronie www.nowepiekuty.pl w zakładce „szukam książki”.

Tabela 13: Statystyka Gminnej Biblioteki

ROK	Liczba wypożyczeń ogółem	Liczba odwiedzin ogółem	Liczb woluminów
2021	1201	655	6080
2022	2023	988	6210

Dane: Gminna Biblioteka Publiczna, informacje Raport o stanie gminy Nowe Piekuty za 2021, 2022

W ramach działalności Gminnej Biblioteki Publicznej organizowano:

- projekty „Mała Książka, Wielki Człowiek” dla dzieci w wieku 3 lat do 6 lat
- Walentynkowe akcje „Zakochaj się w książce” i „Randka w ciemno z książką”
- „Znajdziesz mnie w bibliotece” — prezentacja autorów i ciekawych bohaterów książek
- Akcję „Cała Polska czyta Dzieciom polskich autorów”
- zajęcia wakacyjne dla dzieci
- stałe konsultacje z czytelnikami dotyczące ich zainteresowań czytelniczych w celu uzupełnienia księgozbioru.

Biblioteka oferowała czytelnikom nowości wydawnicze, literaturę piękną zagraniczną i polską dla dzieci, młodzieży i dorosłych, literaturę popularnonaukową z różnych dziedzin wiedzy, zbiory regionalne, literaturę obcojęzyczną, księgozbiór podręczny, lektury szkolne, opracowania lektur, książkę czytaną /e-booki/, książki z dużymi literami dla dzieci, prasę w formie papierowej i elektronicznej.

Biblioteka organizuje spotkania autorskie, na których promowani są lokalni twórcy; współpracuje z parafiami, Kołami Gospodyń Wiejskich, Klubem Seniora „Same Plusy 60+” i innymi instytucjami znajdującymi się na terenie gminy.

W zasobach **Biblioteki** znajdują się publikacje dostępne dla mieszkańców związane ze zdrowiem, bezpieczeństwem.

Dodatkowo na terenie gminy Nowe Piekuty w obszarze sportu poza aktywnościami na terenie 2 boisk Orlik działa aktywnie **Stowarzyszenie Piłkarzy Ręcznych Nowe Piekuty**. W 2022

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU
roku SPR Nowe Piekuty prowadził dwie sekcje piłki ręcznej: Junior Młodszy oraz Senior, który awansował do **I ligi piłki ręcznej w Polsce**.

Działalność Stowarzyszenia wymaga nakładów finansowych. Finanse klubu opierają się głównie o dotacje z jednostek samorządu terytorialnego. SPR może funkcjonować dzięki między innymi dofinansowaniu Gminy Nowe Piekuty.

Awans do I ligi jest historycznym sukcesem na Podlasiu. Do tej pory żadna drużyna z województwa podlaskiego nie brała udziału w rozgrywkach na takim szczeblu.

Drużyna SPR Nowe Piekuty nabrała regionalnego wymiaru. Świadczy to o coraz lepszej organizacji klubu, dobrej współpracy z trenerem oraz miłej atmosferze, która jest szczególnie doceniana przez nowych członków Stowarzyszenia. Obecnie klub zrzesza szczypiornistów z gminy Nowe Piekuty, z Siemiatycz, Białegostoku, Wasilkowa, Brańska i Bielska Podlaskiego.

Gmina nie jest regionem atrakcyjnym turystycznie. Wysoka jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej, niska lesistość, brak zbiorników wodnych, mało urozmaicony krajobraz – nie sprzyja rozwojowi funkcji turystycznej.

W związku z brakiem aktualnych form powierzchniowych, które stanowiłyby atrakcję turystyczną gminy Nowe Piekuty promowane są obiekty będące dziełem człowieka, jak na przykład: Hodyszewo z Sanktuarium Matki Bożej Pojednania stanowi miejsce kultu religijnego oraz szlaki kulturowe, w tym:

a) szlak sanktuariów: Sejny – Studzieniczna – Krasnybór – Różanystok – Krypno – Płonka Kościelna – Łomża – Hodyszewo – Ostrożany, (...)

b) szlak drewnianej architektury sakralnej pogranicza mazowiecko-podlaskiego: Rydzewo, gm. Rajgród (kościół) – Kramarzewo, gm. Radziłów (kościół i dzwonnica z Radziłowa) Giełczyn, gm. Trzciannie (kościół) – Zambrów (kaplica cmentarna z późnobarokową polichromią z motywem tańca śmierci) – Tabędz, gm. Zambrów (kościół z Puchał) – Cibory Kołaczkki, gm. Zawady (kościół z Zawad) – Sokoły (kościół cmentarny przeniesiony z Tykocina, gdzie został zbudowany jako cerkiew unicka) Hodyszewo, gm. Nowe Piekuty (kapliczka ze źródłem) – Ciechanowiec (kościół i dzwonnica z Bogut-Pianek) – Winna-Poświętna, gm. Ciechanowiec (kościół).

c) Szlak rowerowy im. Jana Pawła II. Szlak oznaczony jest jako żółty i jego całkowita długość wynosi około 75 km. Szlak rozpoczyna się w Doktorcach, biegnie przez Strablę, Wyszki, Nowe Piekuty, Szepietowo do Czyżewa.

Na uwagę zasługują nieruchomości w wykazie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków :
HODYSZEWO

1) Kościół paraf. p. w. Wniebowzięcia NPM mur 1933 r

2) Kaplica ze źródłem tzw. „Krynica”, drew., XVIII

JABŁOŃ KOŚCIELNA

1) Kościół par. p.w. ś. Piotra i Pawła, XIX,

2) ogrodzenie z bramą cmentarza rzym. - kat. oraz 6 nagrobków, 2 poł. XIX,

1) Cmentarz z I wojny światowej (żołnierzy niemieckich),

2) Cmentarz z I wojny światowej (żołnierzy rosyjskich),

JABŁOŃ-ŚLIWOWO

1) Cmentarz wojenny z I wojny światowej,

KRASOWO-CZĘSTKI

1) Cmentarz ludności cywilnej z II wojny światowej, 1943,

KRASOWO WIELKIE

1) Cmentarz wojenny z I wojny światowej,

ŁOPIENIE-ZYSKI

1) Cmentarz wojenny z I wojny światowej,

NOWE PIEKUTY

1) pięć nagrobków na cmentarzu rzym. - kat., 1887-1939,

STOKOWISKO

1) Cmentarz wojenny z I wojny światowej.

Duże znaczenie na terenach leśnych gminy ma turystyka weekendowa, ze względu na znaczną ilość drzewostanów zasobnych w grzyby i jagody.

TENDENCJE I PROGNOZY ZMIAN W OBSZARZE EDUKACJI, KULTURY I TURYSTYKI

- Poziom dostępności infrastruktury, aktywności instytucji kultury i sportu na przestrzeni lat 2019-2022 znacznie się rozwinął, powstały nowe instytucje, Klub Seniora, chór, grupy nieformalne, wyremontowano miejsca spotkań- rekreacji 14 oraz doposażono 6 wiejskich świetlic. Pozyskiwano środki na inwestycje w obszarze kultury i aktywności mieszkańców. Uzyskano awans do ligi krajowej.
- Samorząd dostrzega wyraźną potrzebę wydarzeń kulturalnych i sportowych, na których mieszkańcy mogliby zrelaksować się i odetchnąć, stąd rozwój miejsc i zajęć.
- Samorząd oraz instytucje kultury, sportu, grupy, koła, Klub Seniora oraz sołectwa starały się odpowiadać na potrzeby wszystkich grup społecznych, rozwijając swoją działalność stałą i dodatkową.
- Główne potrzeby w dziedzinie kultury i sportu wiążą się z finansowaniem działań kulturalnych -zajęcia, warsztaty, imprezy kulturalne oraz utrzymaniem I ligowego Klubu Piłki Ręcznej.
- Głównym problemem obszaru kultury jest sezonowy styl aktywności mieszkańców, dostosowany do rolniczego trybu pracy, dlatego też oferta kulturalna powinna być stale wzbogacana, żeby zainteresowała i dotarła do jak najszerszego grona odbiorców.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

- Należy kontynuować prowadzenie elektronicznego dostępu do Biblioteki (dostęp do konta bibliotecznego za pośrednictwem Internetu, przeszukiwanie zawartości katalogów wszystkich bibliotek jednocześnie, elektroniczną obsługę wypożyczeń, docieranie z ebookami i ofertą kultury do różnych grup wiekowych, w tym seniorów i osób zależnych, ich opiekunów).

4.PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA

pkt 5 art. 2.1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 roku o realizowaniu usług społecznych przez centra usług społecznych

W zakresie ochrony zdrowia mieszkańcy gminy Nowe Piekuty korzystali w latach 2019-2022 z infrastruktury i usług oferowanych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym. Podstawowa publiczna opieka zdrowotna w gminie zabezpieczona jest przez:

1. Centrum Medyczne GAJDA-MED filia we wsi Łopienie-Jeże
2. Centrum Medyczne GAJDA-MED w Jabłoni Kościelnej
3. Poradnię Lekarzy Rodzinnych KRYN-MED w Nowych Piekutach

Centrum Medyczne GAJDA-MED sp. z o.o. prowadzi w gminie Nowe Piekuty dwie przychodnie: Centrum Medyczne GAJDA-MED filia w Jabłoni Kościelnej oraz Centrum Medyczne GAJDA-MED filia w Łopieniach-Jeżach, w obu udzielane są świadczenia w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej w ramach umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Tabela 14: Zestawienie kadry medycznej w gminie na przestrzeni lat 2016-2021

	Centrum Medyczne GAJDA-MED w Łopieniach Jeżach i Jabłoni Kościelnej	KRYN-MED Poradnia Lekarzy Rodzinnych w Nowych Piekutach.
pielęgniarka	4	3, w tym 1 ze specjalizacją w anestezjologii i intensywnej terapii
położna	1	1
lekarzy rodzinnych	3 lekarzy rodzinnych, w tym 1 lekarz specjalista pediatrii	2 lekarzy rodzinnych

Dane: własne ośrodków

Ponadto w Nowych Piekutach i w Jabłoni Kościelnej funkcjonowały dwa prywatne gabinety stomatologiczne.

W zakresie opieki szpitalnej i usług specjalistycznych mieszkańcy gminy korzystali głównie z Zakładów Opieki Zdrowotnej w Wysokiem Mazowieckiem, Łapach, Łomży i w Białymstoku.

Świadczenia zdrowotne udzielane są w:

- gabinetach lekarskich poradni ogólnej,

- gabinetach medycyny szkolnej,
- gabinecie pielęgniarki środowiskowo – rodzinnej,
- gabinecie położnej środowiskowo – rodzinnej,
- gabinecie zabiegowym – szczepiennym.

Tabela 15: Zestawienie świadczeń medycznych w latach 2019-2022

	2019		2020		2021		2022	
	GAJDA-MED	KRYN-MED	GAJDA-MED	KRYN-MED	GAJDA-MED	KRYN-MED	GAJDA-MED	KRYN-MED
Bilans zdrowia	30	92	32	92	36	69	34	67
Porada lekarza POZ	9117	2233	7736	1301	6074	1114	5659	1062
Porada lekarza POZ udzielona w domu pacjenta	10	27	18	45	13	51	10	62
Wizyty profilaktyczne	x	985	x	563	x	706	x	720
Wizyty diagnostyczne	x	1660	x	633	x	559	x	616
Porada receptowa	x	x		x		x	1693	x
Teleporada lekarza poz	x	x	193	x	1310	x	66	x
Wizyta patronażowa położnej POZ	17	x	10	x	11	x	4	x
Porada patronażowa lekarza POZ	2	x	2	x	2	x	3	x
Wizyta patronażowa pielęgniarki POZ	6	56	5	69	7	50	4	44
WIZYTY DOMOWE PIEŁĘGNIARKIE	x	69	x	35	x	36	x	34
WIZYTY PIEŁĘGNACYJNE	x	25	x	32	x	10	x	6
Teleporada-spoza rejonu	x	x	19	x	23	x	17	x
Porada lekarska związana z wydaniem karty DiLO	1	x	4	x	2	x	2	x

Dane: własne ośrodków

W roku 2022 mieszkańcy skorzystali łącznie z 14 405 porad lekarskich ambulatoryjnych.¹⁴

Tabela 14 ukazuje widoczny **na przestrzeni lat spadek liczby wizyt w gabinetach na rzecz teleporad oraz porad receptowych**, zwiększa się liczba wizyt domowych.

Z tabeli wynika, że :

- świadczone usługi lecznicze, poradnicze i diagnostyczne, przeprowadzano bilanse zdrowia dzieci,
- prowadzono edukację zdrowotną promującą zdrowy styl życia, aktywność fizyczną,
- realizowano profilaktykę onkologiczną: rak szyjki macicy ,rak piersi, rak jelita grubego, rak płuc, cukrzyca, wad postawy i wady wzroku u dzieci, chorób zakaźnych,
- wdrażano opiekę zdrowotną w chorobach przewlekłych, uzależnieniach,

¹⁴ <https://bd.stat.gov.pl/bd/dane/teryt/tablica>

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

- realizowano opiekę nad pacjentem w podeszłym wieku,
- odbywały się odwiedziny patronażowe lekarzy i pielęgniarek, położnych u dzieci do 1 r.ż., u dzieci od 1 roku życia.

Wśród potrzeb obszaru zdrowia na terenie gminy wymieniane są :

- trudności z dostępem do specjalisty – ginekologa, rehabilitanta, psychiatry,
- samotność osób starszych, choroby uniemożliwiające sprawne funkcjonowanie w społeczeństwie, potrzeba usług opieki długoterminowej,
- wzrastający wskaźnik chorób układu krążenia, nowotworów.

Grupy schorzeń dotykających najczęściej mieszkańców gminy to:

- **choroby układu krążenia**
- choroby układu kostno-mięśniowego
- choroby układu pokarmowego
- choroby układu nerwowego, w tym choroby wieku podeszłego
- cukrzyca
- choroby tarczycy
- **choroby układu oddechowego**
- **choroby nowotworowe**
- choroby nerek i dróg moczowych.

W związku z rozprzestrzenieniem się wirusa Sars-Cov-2 (COVID-19) w latach 2020-2021 pojawiły się nowe wyzwania dotyczące wykrywania, leczenia oraz przeprowadzania szczepień ochronnych.

W 2021 roku w gminie Nowe Piekuty 41,6% zgonów spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 14,3% zgonów były nowotwory, a 5,4% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego.

Na 1000 ludności gminy Nowe Piekuty przypada 21.72 zgonów. Jest to znacznie więcej od wartości średniej dla województwa podlaskiego oraz znacznie więcej od wartości średniej dla kraju¹⁵.

Mieszkańcy gminy poza szeregiem poradni specjalistycznych w **SPZOZ w Wysokiem Mazowieckiem mogą również korzystać z usług NZOZ Idea w Wysokiem Mazowieckiem – Poradni Zdrowia Psychicznego**. Jest to placówka oferująca pomoc psychiatryczną, psychologiczną oraz psychoterapeutyczną w ramach świadczeń finansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia w zakresie diagnozy psychiatrycznej i psychologicznej, leczenia oraz terapii zaburzeń psychicznych. Wykwalifikowana kadra Poradni udziela pomocy dorosłym osobom w sytuacjach kryzysowych, zmagającym się m. in. z trudnościami emocjonalnymi, skutkami przewlekłego stresu, zaburzeniami lękowymi, nastroju, odżywiania, snu oraz w wielu innych problemach.

¹⁵ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Nowe_Piekuty#dane-demograficzne

Na potrzeby opieki nad osobami przewlekle chorymi, pomocy długoterminowej i paliatywnej **funkcjonuje CENTRUM REHABILITACJI I ADAPTACJI MD CARE wraz z Zakładem Opiekuńczo-Leczniczym w Dworakach Staśkach na terenie gminy Sokoły**. Dla potrzeb pacjentów zatrudniony jest logopeda, terapeuta zajęciowy, rehabilitant i psycholog. W zakładzie udzielane są całodobowe świadczenia zdrowotne obejmujące leczenie, pielęgnację i rehabilitację osób przewlekle i obłożnie chorych, które zakończyły hospitalizację. Najczęściej są to pacjenci po przebytych udarach, wylewach, zawałach, złamaniach, urazach mechanicznych i zabiegach wszczepiania endoprotez, a także osoby wymagające pielęgnacji i leczenia odleżyn.

Celem działalności Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego jest przywrócenie pacjentowi możliwie jak największej sprawności fizycznej oraz psychicznej, która w przyszłości pozwoli na samodzielne funkcjonowanie w warunkach domowych.

Dodatkowo w ramach DZIENNEGO ODDZIAŁU PSYCHOGERIATRII centrum przyjmuje pacjentów po 60. roku życia, ze skierowaniem od lekarza rodzinnego. W ramach bezpłatnego pobytu zapewnia wysoką jakość usług, troskliwą opiekę oraz praktyczną pomoc w zmaganiach z trudnościami dnia powszedniego.

W razie potrzeby mieszkańcy gminy mogą korzystać też z **ZOL w Ciechanowcu**.

Na terenie gminy jest 1 apteka, mieszkańcy korzystają również z innych aptek w okolicy.

Nadmierne, szkodliwe używanie Internetu, uzależnienie od alkoholu i narkotyków powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie. Z danych ogólnopolskich wynika, że wraz z wiekiem rośnie częstotliwość sięgania po alkohol, narkotyki, zacierają się różnice między piciem uczniów ostatnich klas szkoły podstawowej (dziewcząt i chłopców). Wzrost konsumpcji dotyczy głównie dziewcząt z klas VII i VIII, co jest negatywnym zjawiskiem, ma to, jednakże uzasadnienie w ogólnej tendencji zwiększenia konsumpcji alkoholu przez kobiety. Wyniki ogólnoeuropejskiego badania (ESPAD 2019)¹⁶ **prowadzonego na 15-latkach w szkołach, pokazują, że: do picia napojów alkoholowych przyznaje się ponad 87,3% uczniów.**

Napoje alkoholowe to najpowszechniej używana substancja psychoaktywna przez młodzież, podobnie jak ma to miejsce w świecie dorosłych. **Rozpowszechnienie picia wykazuje trend spadkowy.** Badani w coraz większych odsetkach oceniają picie alkoholu jako zachowanie ryzykowne. Mimo tendencji spadkowej wskaźników picia alkoholu, rozpowszechnieniu picia w tej grupie daleko jeszcze do spełnienia postulatów abstynencyjnego paradygmatu profilaktyki adresowanej do niepełnoletnich.

¹⁶ "Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną." Raport, prezentacja oraz informacja prasowa z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r. Europejski program badań ankietowych w szkołach ESPAD. Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Instytut Psychiatrii i Neurologii, 2020

Przetwory konopi to najczęściej spotykany narkotyk we wzorach używania substancji psychoaktywnych przez młodzież. **W wynikach z 2019 r. nastąpił spadek rozpowszechnienia używania, zmniejszyły się odsetki badanych**, którzy mają wśród przyjaciół osoby używające oraz pojawiły się sygnały o spadku dostępności. Jednak przynajmniej dwa wskaźniki mogą budzić niepokój. Po pierwsze obserwujemy długotrwały trend spadkowy przekonań o ryzyku związanym z paleniem marihuany lub haszyszu, a po drugie nadal utrzymuje się przewaga oczekiwań pozytywnych konsekwencji używania nad antycypacjami konsekwencji negatywnych.

Analiza trendów rozpowszechnienia używania nowych substancji psychoaktywnych, czyli tzw. **”dopalaczy” ma tendencje spadkowe**, w tym zakresie towarzyszy wzrost przekonań o ryzyku związanym z używaniem tych substancji, nie tylko w sposób regularny, ale także na poziomie eksperymentowania.

Raport „Problematyczne używanie Internetu przez młodzież” wskazuje, że wśród polskich nastolatków w wieku 12–17 lat problematyczne używanie Internetu **(PUI) występuje u 11,9% ogółu młodzieży**. Problematyczni użytkownicy Internetu to częściej dziewczęta niż chłopcy oraz starsze nastolatki (w wieku 15–17 lat) niż młodsze (w wieku 12–14 lat). Ponad połowa (52,8%) nastolatków deklaruje, że w ich rodzinach obowiązują zasady dotyczące korzystania z Internetu. Najpopularniejsza z nich to zakaz korzystania w czasie posiłków. Ponad połowa (54,4%) młodych ludzi miała kontakt z niebezpiecznymi treściami w Internecie. Niemal co trzeci badany widział w sieci sceny okrucieństwa i przemocy, a co czwarty – treści dotyczące sposobów samookaleczania się, materiały pornograficzne oraz zachęcające do obrażania innych lub dyskryminujące.

Czynniki ryzyka PUI to: odczuwanie silnego stresu szkolnego, doświadczanie przemocy rówieśniczej, w szczególności wielu jej form, negatywny stosunek do szkoły oraz wiek.

Do czynników ochronnych należą: wsparcie ze strony rodziny, rówieśników i nauczycieli, prowadzenie przez rodziców rozmów z dzieckiem na temat bezpieczeństwa w Internecie, zainteresowanie rodzica aktywnością dziecka online oraz regularne poświęcanie przez dziecko czasu na hobby niezwiązane z Internetem.

Praca z młodzieżą winna uwzględniać strategie profilaktyczne: przekonań normatywnych, osobistych postanowień, wartości, wiedzy o konsekwencjach, z rozszerzeniem o strategie odpierania presji, alternatyw, umiejętność szukania pomocy, radzenia sobie ze stresem. Oddziaływania prewencyjne mają wyposażać młodzież w umiejętność radzenia sobie w trudnych życiowo sytuacjach, zagrażających życiu, zdrowiu.

W ramach programu: **Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, każdego roku w gminie Nowe Piekuty realizowano** zadania profilaktyczne ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży szkolnej. Program ten finansowany jest z budżetu gminy ze środków pochodzących z wpłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Tabela 16: Przykłady programów i projektów realizowanych w gminie

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot realizujący zadanie
1.	Projekt „Bądź zdrow” w ramach realizacji programu edukacyjnego „Trzymaj formę”	Szkoła Podstawowa w Jabłoni Kościelnej
2.	Działania profilaktyczne w ramach realizacji programu edukacyjnego „Trzymaj formę”	Szkoła Podstawowa w Nowych Piekutach
3.	Projekt profilaktyczny „Wolny czas — nie znaczy nuda”	Szkoła Podstawowa w Jabłoni Kościelnej
4.	Projekt profilaktyczny „Nie biorę, nie ryzykuję”	Szkoła Podstawowa w Nowych Piekutach
5.	Projekt profilaktyczny „Chcę być szczęśliwy”	Szkoła Podstawowa w Nowych Piekutach
6.	Projekt profilaktyczny „Wzmacnianie bezpieczeństwa wśród uczniów”	Szkoła Podstawowa w Nowych Piekutach
7.	Projekt profilaktyczny „Moje zdrowie — nie palę, nie piję”	Szkoła Podstawowa w Nowych Piekutach

Dane: Raport o stanie gminy 2022

Nadrzędnym celem **Programu** było zapobieganie powstawaniu negatywnych zjawisk związanych z nadużywaniem alkoholu oraz wspieranie rodzin z problemem alkoholowym (zagrożonych alkoholizmem). Skierowany był do wszystkich placówek, instytucji, stowarzyszeń, znajdujących się na terenie Gminy oraz wszystkich mieszkańców Gminy zainteresowanych współpracą w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.

W ramach działań pomocowych prowadzono:

- punkt konsultacyjny z dyżurem psychologa,
- opiniowanie pozwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych,
- motywowanie osób nadużywających alkoholu do zaprzestania picia bądź też podjęcia leczenia,
- wystosowano prośby do osób nadużywających alkoholu o przybycie na spotkanie z członkami GKRPA,
- przeprowadzono rozmowy z osobami nadużywającymi alkoholu i z członkami ich rodzin,

- kierowano wnioski do sądu w celu skierowania na badania w kierunku uzależnienia od alkoholu.

Osoby mające trudność z zachowaniem trzeźwości mogły również bezpłatnie korzystać z konsultacji z terapeutą w Stowarzyszeniu Klubu Rodzin Abstynenckich „Łabędź”, z poradni Zdrowia Psychicznego IDEA w Wysokiem Mazowieckiem oraz ze spotkań z terapeutą w Ośrodku Pojednania w Hodyszewie.

Na terenie gminy funkcjonowała **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. W roku 2022 odbyło się 13 posiedzeń komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Wystosowano 32 prośby do osób nadużywających alkoholu o przybycie na spotkanie z członkami GKRPA, przeprowadzono 14 rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu i trzy z członkami ich rodzin. Skierowano 4 wnioski do sądu w celu skierowania na badania w kierunku uzależnienia od alkoholu.

W celu realizacji usług na rzecz osób i rodzin z problemem uzależnienia samorząd gminy współpracował z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Komendą Powiatową Policji, Prokuraturą, Sądem Rejonowym Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich, kuratorami sądowymi, parafiami wyznaniowymi.

TENDENCJE I PROGNOZY ZMIAN OBSZARU ZDROWIA

- Dostępność do podstawowej opieki medycznej na terenie gminy Nowe Piekuty jest wystarczająca.
- Istotnym problemem w obszarze usług medycznych jest ograniczony dostęp do specjalistów, co powoduje długie kolejki osób oczekujących na wizyty do poszczególnych specjalistów i badań obrazowych, w tym tomografii i badań rezonansem magnetycznym. Długość oczekiwania na porady wpływa na poszukiwanie przez pacjentów opieki specjalistycznej niefinansowanej przez NFZ. Wzrost liczby porad prywatnych jest szczególnie obserwowany w ramach poradni kardiologicznej, endokrynologicznej oraz urologicznej.
- Jednym z procesów istotnie wpływających na system ochrony zdrowia jest starzenie się społeczeństwa, które obserwowane na terenie gminy. Wzrastający odsetek populacji gminy przekraczającej wiek 60 lat determinuje w przyszłości wzrost problemów dotyczących chorób i potrzeb wieku podeszłego. Stąd też należy zadbać o profilaktykę, utrzymać i rozwijać miejsca do aktywnego spędzania czasu rodzin i seniorów.
- Niezbędne są działania ukierunkowane na rzecz profilaktyki, m.in. układu krążenia, układu oddechowego, układu kostno-stawowo-mięśniowego oraz zaburzeń psychicznych.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

Dodatkowo konieczne jest podejmowanie działania na rzecz rehabilitacji medycznej oraz wczesnego wykrywania wad postawy u dzieci i młodzieży.

- Mniejsza mobilność mieszkańców gminy (wiejskiej) Nowe Piekuty wynika m.in. ze stanu zdrowia czy też braku komunikacji publicznej zwłaszcza w okresie letnim, kiedy brak jest autobusu szkolnego, którym dość często pacjenci mieli możliwość dostania się do lekarza.
- Dominującym problemem jest opieka nad osobami przewlekle chorymi wymagającymi długoterminowego wsparcia. Konieczne jest zwiększenie kadry medycznej i społecznej świadczącej pomoc w domu pacjentom leżącym, przewlekle chorym, samotnym.
- Wzrost chorób jest zdeterminowany stylem życia: niską aktywnością fizyczną dzieci, młodzieży i dorosłych, niską edukacją o zdrowym trybie życia (właściwe odżywianie, dieta, ruch, profilaktyka). Należy przewidzieć szereg działań edukacyjnych, aktywności sportowej i ruchowej mieszkańców gminy.
- Programy, warsztaty i oddziaływania kierowane do uczniów w szkołach powinny być traktowane jako jeden z elementów szerszych oddziaływań środowiskowych. Konieczne jest prowadzenie programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, KB ds. Narkomanii, zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, współuzależnionych.
- Wskazane jest kontynuowanie pomocy we współpracy samorządu, GKRPA i Stowarzyszenia Pojednanie w Hodyszewie ukierunkowanej na terapię i edukację osobom nadużywającym alkoholu oraz ich rodzinom.

5. BEZPIECZEŃSTWO W GMINIE

Brak bezpieczeństwa wywołuje niepokój i poczucie zagrożenia. Na terenie każdej gminy są miejsca, które wymagają wzmożonej interwencji służb policyjnych. Najpoważniejsze zagrożenia wskazane dla bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy Nowe Piekuty (wg opracowanej przez dzielnicowych Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa) obejmują: spożywanie alkoholu, zaśmiecanie, zakłócanie porządku publicznego, niszczenie mienia w rejonach przystanków PKS.

Gminę Nowe Piekuty w latach 2019-2022 obsługiwał jeden dzielnicowy w ramach Posterunku Policji w Szepietowie w strukturze **Komendy Powiatowej Policji w Wysokiem Mazowieckiem** wypełniający zadania:

- organizowania służby patrolowej w rejonach i miejscach zagrożonych, rejonach służbowych, prowadzenia rozpoznania osobowego, terenowego i posesyjnego,
- organizowanie przedsięwzięć i współdziałania z instytucjami, organizacjami i innymi podmiotami poza policyjnymi na rzecz zapobiegania zjawiskom patologicznym, w tym

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU
z GKRPA, sołtysami wsi, szkołami podstawowymi, w zakresie wspólnych działań kontrolnych,

- wzmożonych kontroli miejsc zagrożeń, spotkania z wójtem Nowych Piekut, sołtysami oraz mieszkańcami, działania z dzielnicowym z sąsiedniego rejonu oraz funkcjonariuszami Posterunku Policji w Szepietowie oraz funkcjonariuszami Ognia Patrolowo- Interwencyjnego i Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Powiatowej Policji w Wysokiem Mazowieckiem, współpraca z pracownikami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Gminy Nowe Piekuty,
- działań profilaktycznych w zakresie własnych kompetencji i pomoc w organizacji spotkań z mieszkańcami, rozpoznawanie zagrożeń przestępczością,
- współdziałania z Wydziałem Prewencji, Kryminalnym, Ruchu Drogowego oraz pozostałymi komórkami Komendy Powiatowej Policji .

Według danych KPP w Wysokiem Mazowieckiem wykroczenia, przestępstwa i interwencje domowe utrzymują się na podobnym poziomie .

Odnotowywane są przypadki kierowania pojazdami przez osoby znajdujące się pod działaniem alkoholu oraz nieprzestrzeganie innych przepisów ruchu drogowego, w tym ograniczenia prędkości w terenie zabudowanym.

Działania policji koncentrują się również na zapobieganiu przestępczości. Pożądane policyjne treści przekazywane są poszczególnym adresatom w ramach realizowanych programów prewencyjnych. Programy edukacyjne kierowane przede wszystkim były do młodzieży szkolnej oraz grona pedagogicznego, a także rodziców.

Podejmowano działania zmierzające do propagowania sposobów ograniczania i zapobiegania przestępczości oraz zjawiskom kryminogennym, w tym realizowano:

- program profilaktyczny „Uwaga zagrożenie”, działania „Nie Bądźmy Obojętni” — skierowane do osób narażonych na wychłodzenie organizmu lub zamrażnięcie (nadużywających alkoholu, samotnych, nieporadnych życiowo),
- programy adresowane do seniorów — Świadomy Senior, Bezpieczny Senior,
- działania „Bezpieczne wakacje/ferie”,
- działania „Bezpieczna droga do szkoły” — zajęcia z dziećmi z oddziałów przedszkolnych i uczniów, przekazanie elementów odblaskowych,
- program profilaktyczny „Mam wybór... wybieram rozsądek”, „Cyber świadomi, Cyber bezpieczni”.

Katalog programów był modyfikowany z uwzględnieniem działań lokalnych (w zakresie ich liczby i założeń) na bazie monitoringu ich realizacji i zmieniających się potrzeb.

Jedną z form zagrożenia bezpieczeństwa człowieka i rodziny jest przemoc : „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU osób, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Działania wobec rodzin, osób doświadczających przemocy **reguluje Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie**. Celami głównym programu były:

1. rozwój współpracy w zakresie budowy spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
2. podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy i sposobów radzenia sobie z tymi problemami,
3. systematyczna edukacja przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie,
4. zwiększenie dostępności pomocy rodzinom, w których stosowana jest przemoc,

a w szczególności zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie był realizowany przez **Lokalny Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (LZI)**, którego obsługę organizacyjno-techniczną zapewniał Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Piekutach. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodził przedstawiciele:

- Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowych Piekutach,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowych Piekutach,
- Szkół Podstawowych w Jabłoni Kościelnej i Nowych Piekutach,
- Posterunku Policji w Szepietowie;
- służby zdrowia z terenu gminy,
- Sądu Rejonowego w Wysokiem Mazowieckiem,
- Fundacji „Pojednanie” w Hodyszewie.

W ramach swojej działalności LZI:

- zapewniał kompleksową pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy,
- kierował osoby, wobec których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie i osoby, wobec których istniało podejrzenie, że są sprawcami przemocy do odpowiednich specjalistów- poradni,
- przyjmował zgłoszenia dotyczące przemocy i uruchamiał procedury mające na celu powstrzymanie przemocy,

- monitorował sytuacje w rodzinach, w których dochodziło do przemocy, a w szczególności uruchamiał współpracę między instytucjami pomocowymi,
- gromadził informacje na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom.

Informacje na temat możliwości uzyskania pomocy i wsparcia zamieszczane były w lokalnej gazecie „Wieści z Gminy”, na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowych Piekutach (<https://samorzad.gov.pl/web/ops-w-nowych-piekutach>) i szkół w Nowych Piekutach (<http://szkola.nowepiekuty.pl>) i Jabłoni Kościelnej (<http://szkolajablon.pl>).

W 2022 roku Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie odbył 8 posiedzeń. W celu rozwiązania problemów w indywidualnych przypadkach odbyło się 19 spotkań grup roboczych. Skład grup roboczych ustalano adekwatnie do sytuacji rodziny.

Z posiadanej dokumentacji wynika, że sprawcami przemocy byli głównie mężczyźni stosujący przemoc fizyczną lub psychiczną po spożyciu alkoholu. Sytuacja rodzinna ofiar przemocy była i jest systematycznie monitorowana przez pracowników socjalnych z **Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowych Piekutach i dzielnicowego z Posterunku Policji w Szepietowie**. Osoby uwikłane w przemoc korzystały z bezpłatnej rozmowy i wsparcia psychologicznego w Punkcie Informacyjnym, wsparcia pedagogicznego, skierowania do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowych Piekutach w celu podjęcia działań ograniczających spożywanie alkoholu lub leczenia uzależnienia.

Chętne osoby mogły skorzystać z nieodpłatnego wsparcia **specjalistów z fundacji „Pojednanie” w Hodyszewie** (grupy wsparcia dla osób współuzależnionych AI— Anon, grupy Anonimowych Alkoholików AA, Wspólnota Trudnych Małżeństw Sychar).

Osoby pokrzywdzone przestępstwem i członkowie ich rodzin, a także świadkowie i osoby im najbliższe mogły skorzystać z nieodpłatnej pomocy prawnej, psychologicznej, materialnej, rzeczowej w **Lokalnym Punkcie Pomocy Pokrzywdzonym Przemocy** mieszczącym się w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokim Mazowieckiem przy ul. Mickiewicza 1 .

Osoby uzależnione od alkoholu i członkowie ich rodzin mogły skorzystać z nieodpłatnej pomocy specjalistów w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych z **Klubu Rodzin Abstynenckich „Łabędź”, z siedzibą w Wysokim Mazowieckiem** przy ul. Ludowej 19.

Dodatkowo, w ramach współpracy z **Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokim Mazowieckiem** sprawcy przemocy, mogą skorzystać z prowadzonego programu korekcyjno-edukacyjnego. Do udziału w programie sprawcy przemocy mogli zgłosić się dobrowolnie, zostać skierowani przez policję lub postanowieniem Sądu.

Poniższe dane potwierdzają niezbędność oddziaływań wobec sprawców i **wskazują podobną ilość interwencji w tym obszarze.**

Tabela 17: Liczba prowadzonych Niebieskich Kart w gminie

	2019	2020	2021	2022
Procedura Niebieskiej Karty	8	13	6	8

Dane pozyskane z LZI

Gmina Nowe Piekuty wykonuje również zadania z zakresu poprawy bezpieczeństwa poprzez partycypację w inicjatywach **Komendy Powiatowej Straży Pożarnej w Wysokiem Mazowieckiem oraz rozwijając potencjał Ochotniczych Straży Pożarnych gminy.**

Łącznie na terenie gminy Nowe Piekuty w 2022 roku funkcjonowało **9 jednostek OSP:**

- 1/ OSP Nowe Piekuty
- 2/ OSP Jabłoń-Jankowce
- 3/ OSP Jabłoń Kościelna
- 4/ OSP Łopienie-Jeże
- 5/ OSP Hodyszewo
- 6/ OSP Skłody Borowe i Stare Żochy
- 7/ OPS Kostry-Noski
- 8/ OSP Jabłoń-Dąbrowa
- 9/ OSP Tłoczewo

Osiem jednostek OSP (bez OSP Tłoczewo) posiadało własne remizy, wyposażone poza samochodami strażackimi, garażami i sprzętem strażackim, w kuchnie, toalety, sale świetlicowe, ogrzewane i klimatyzowane.

Tabela 18: Zdarzenia pożarnicze w gminie na przestrzeni lat 2019-2022

Dane: KPP w Wysokiem Mazowieckim

Jednostki KPP i OSP przeciwdziałają zagrożeniom wynikającym z nieszczęśliwych zdarzeń losowych. Ze względu na strukturę społeczno-gospodarczą największe zagrożenie pożarowe stanowią takie działy gospodarki jak rolnictwo i leśnictwo. Z analiz sytuacji pożarowych wynika, że najczęściej pożary powstają w rolnictwie indywidualnym.

OSP są stale doposażane. **Finansowanie funkcjonowania OSP przeznaczone jest na następujące cele:**

- utrzymanie budynków użytkowanych przez OSP,
- utrzymanie pojazdów ratowniczo-gaśniczych,
- obowiązkowe przeglądy i serwis sprzętu ratowniczego,
- wynagrodzenia konserwatorów sprzętu ratowniczego,
- ekwiwalent za udział w akcjach ratowniczych i szkoleniach,
- badania lekarskie członków OSP dopuszczające do udziału w akcjach ratowniczych,
- koszty szkoleń OSP.

Lata	2019	2020	2021	2022
Požary miejscowe	16	13	17	13
Zagrożenia	15	23	35	24
Alarmy fałszywe	1	0	0	3
Wypadki	7	2	3	3
Powodzie	0	0	0	0
Wichury	5	14	15	13
Inne	3	7	17	8
Razem zdarzenia	46	59	88	61

Jeszcze do niedawna straż pożarna realizowała przede wszystkim zadania związane z pożarami, takie jak ewakuacja, gaszenie i likwidacja skutków. Obecnie podejmuje akcje ratownicze o charakterze chemiczno-ekologicznym, technicznym i profilaktycznym;

- cykle spotkań z dziećmi i młodzieżą szkolną nt. BEZPIECZNE FERIE, BEZPIECZNE WAKACJE,
- cykle spotkań z lokalną społecznością w ramach akcji CZAD I OGIEŃ , NIE WYPALAJ TRAW, CZUJKA NA STRAŻY TWOJEGO BEZPIECZEŃSTWA,
- akcje edukacyjne i prewencyjne – SZCZEPIMY SIĘ Z OSP, rozpropagowano materiały edukacyjne.

TENDENCJE I PROGNOZY ZMIAN OBSZARU BEZPIECZEŃSTWA

- W gminie Nowe Piekuty na przestrzeni lat 2019-2022 występuje korzystna dynamika przestępczości.
- Utrzymuje się podobna liczba interwencji w rodzinach w związku z przemocą, wzrasta liczba wykroczeń.
- Nadal poprawy wymaga stan bezpieczeństwa na drogach, a zachowania ryzykowane kierowców, wykroczenia porządkowe są wskazywane jako jedne z dominujących wykroczeń w latach 2019-2022.
- Konieczne jest przeciwdziałanie demoralizacji i popełnianiu czynów karalnych przez nieletnich oraz prowadzenie profilaktyki wśród dzieci i młodzieży z zakresu cyber zagrożeń, bezpieczeństwa w miejscach publicznych i miejscu zamieszkania.

- **Zdarzenia pożarnicze**
- **Požary i zagrożenia nadal nie są rzadkie na terenie gminy.** Należy utrzymać sprawność funkcjonowania straży pożarnej. Konieczna jest kontynuacja wsparcia OSP w utrzymaniu i wyposażeniu w odpowiedni sprzęt oraz na przeprowadzanie szkoleń dla strażaków celem zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom gminy.
- Niezbędne jest podniesienie świadomości społecznej w zakresie zagrożeń związanych z wypalaniem traw i pozostałości roślinnych, zimowego docieplania mieszkań (zalet stosowania czujek dymu i czadu), wykonywania przeglądów instalacji elektrycznej i przewodów kominowych w domach jednorodzinnych.
- Należy utrzymać i rozszerzyć formy wsparcia rodzin, program pomocy dla sprawców przemocy, a także dobre funkcjonowanie Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego, kontynuować programy edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży, współpracę ze stowarzyszeniami i fundacjami w tym obszarze.
- Wzmocnić należy bezpieczeństwo seniorów, kontynuować prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie oszustw.

6. POMOC SPOŁECZNA I WSPIERANIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

pkt 4, 6 art. 2.1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 roku o realizowaniu usług społecznych przez centra usług społecznych

System pomocy społecznej ma za zadanie wspieranie osób i rodzin, które z przyczyn obiektywnych nie są w stanie zaspokoić swoich elementarnych potrzeb życiowych.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o pomocy społecznej podstawowe zadania w zakresie problemów i potrzeb społecznych na terenie gminy realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Piekutach. Na dzień 31.12.2022 r. w OPS zatrudnionych było 7 osób.

W celu efektywności działań pomocowych Ośrodek Pomocy Społecznej **współpracował** na co dzień z: Podlaskim Urzędem Wojewódzkim w Białymstoku, Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Białymstoku, Starostwem Powiatowym w Wysokiem Mazowieckiem, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem, Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Wysokiem Mazowieckiem, Powiatowym Urzędem Pracy w Wysokiem Mazowieckiem, Sądem Rejonowym w Wysokiem Mazowieckiem, Prokuraturą Rejonową w Wysokiem Mazowieckiem, kuratorami zawodowymi i społecznymi, komornikami sądowymi, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Domami Pomocy Społecznej województwa podlaskiego, placówkami służby zdrowia, lekarzami rodzinnymi, pielęgniarkami, Zakładami Pielęgnacyjno Opiekuńczo Lecznicznymi w Dworakach Staśkach i Ciechanowcu, Komendą Powiatową Policji w Wysokiem Mazowieckiem, Posterunkiem

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU
Policji w Szepietowie, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowych Piekutach, Zespołem Interdyscyplinarnym do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Nowych Piekutach, parafiami Rzymsko-Katolickimi, szkołami z terenu gminy, Gminnym Ośrodkiem Kultury w Nowych Piekutach, Ochotniczą Strażą Pożarną z terenu gminy, Urzędem Gminy

w Nowych Piekutach, Radą Gminy w Nowych Piekutach, sołtysami z terenu gminy.

Prowadzona była współpraca ze stowarzyszeniami i fundacjami między innymi:

- Stowarzyszeniem na rzecz Osób Potrzebujących Pomocy „Bliżej Ciebie”,
- Stowarzyszeniem Pomocy Szansa prowadzącym : Ośrodek Rehabilitacyjno- Edukacyjno- Wychowawczy „Przystań’ w Kostrach Noskach, Środowiskowy Dom Samopomocy „ Zacisze” w Wylinach Rusi i Warsztaty Terapii Zajęciowej „Kolektyw” w Starych Raciborach,
- Stowarzyszeniem Pomocy Bliźniemu „Mar-Kot” z siedzibą w Ożarowie Mazowieckim prowadzącym Schronisko dla bezdomnych w miejscowości Kalinowo Czosnowo gmina Wysokie Mazowieckie
- Fundacją „Pojednanie” w Hodyszewie.

We współpracy ze szkołami z terenu gminy i poza uczniowie objęci byli programem dożywiania.

Wszystkie wymienione osoby i instytucje działają w obszarze szeroko ujętej pomocy społecznej i pracy socjalnej na rzecz osób i rodzin potrzebujących wsparcia. W zależności od złożoności sytuacji rodziny, dzieci, osób starszych, zakres współpracy międzyinstytucjonalnej różnił się i był podejmowany w celu zwiększenia efektywności pomocy i wsparcia oraz w celu usamodzielnienia.

Statutowym celem działania **Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowych Piekutach** jest realizowanie zadań, które powinny umożliwić osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych. Pomoc udzielana jest bezpośrednio dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, dotkniętych bezrobociem lub inną z przyczyn powodujących trudną sytuację. Środki finansowe na realizację zadań z pomocy społecznej to głównie środki pochodzące z budżetu państwa oraz środki własne pochodzące z budżetu gminy.

Jednym z rodzajów pomocy świadczonej przez pracowników socjalnych jest praca socjalna. Jest to podstawowa działalność **zawodowa, mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.** Odgrywa ważną rolę w aktywizacji świadczeniobiorców, udzielaniu pomocy i kształtowaniu odpowiednich postaw społecznych.

W gminie Nowe Piekuty w latach 2019-2022, zgodnie z danymi jakimi dysponuje OPS z rzeczywistego wsparcia z pomocy społecznej, najwięcej rodzin skorzystało w roku 2019 r- było to 108 rodzin, 285 osób.

W 2020 r. było to 100 rodzin, 260 osób.

W 2021 r. 89 rodzin, 206 osób.

W 2022 r. 97 rodzin, 249 osób.

Wykres 1: Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2019-2022

Źródło : Dane OZPS, OPS w Nowych Piekutach

Pomoc społeczną udziela się osobom i rodzinom, w szczególności z powodów, które określa w art. 7 ustawy o pomocy społecznej.

Tabela 19: Powody przyznawania pomocy w gminie Nowe Piekuty w latach 2019-2022

Przyczyny udzielania pomocy	ROK 2019		Rok 2020		ROK 2021		Rok 2022	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	37	106	30	101	30	101	45	124
Potrzeba ochrony macierzyństwa	8	34	4	18	3	14	6	35
W tym: Wielodzietność	3	17	1	7	2	10	4	28
Bezrobocie	18	47	18	45	16	37	16	37
Niepełnosprawność	21	53	15	30	13	28	17	43
Długotrwała lub ciężka choroba	32	91	28	77	21	61	25	45
Bezradność w sprawach opiek-wych. i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	26	105	12	66	18	87	14	61
W tym: Rodziny niepełne	12	32	7	18	8	21	7	20
Rodziny wielodzietne	10	57	2	10	10	62	11	60
Przemoc w	0	0	2	9	1	7	1	7

rodzynie								
Alkoholizm	1	1	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	5	17	2	4	2	3	3	8

Źródło : Dane OZPS, OPS w Nowych Piekutach

Najczęstszymi powodami ubiegania się o pomoc w gminie na przestrzeni lat były:

**ubóstwo,
długotrwała choroba,
bezrobocie.**

Rodziny korzystające z pomocy społecznej są najczęściej wieloproblemowe (jednocześnie w rodzinie występuje np. ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza, niepełnosprawność) w związku z tym jest większe zapotrzebowanie na wzmożoną pracę socjalną oraz wspieranie rodziny.

Wydatki na świadczenia pomocy społecznej kształtują się na podobnym poziomie, jeżeli chodzi o zasiłki okresowe i stałe. Nieznacznie wzrosły koszty związane z zasiłkami celowymi. **Znaczny wzrost wydatków w stosunku do lat ubiegłych nastąpił w związku z potrzebą opłacania przez gminę pobytu osób przebywających w domach pomocy społecznej.**

Ponadto obowiązujący system pomocy społecznej oraz ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która weszła w życie w dniu 01.01.2012 r. nałożyły na gminy obowiązek zabezpieczenia podstawowych potrzeb rodzin i dzieci oraz zadania specjalistyczne, takie jak poradnictwo rodzinne, zapewnienie opieki i wychowania dzieci poza rodziną oraz finansowanie pieczy zastępczej.

W gminie był zatrudniony jeden asystent rodziny, który współpracował średnio z 3-5 rodzinami, mającymi trudności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego. W 2022 roku asystenturą objęte były 4 rodziny.

Od stycznia 2022 roku Ośrodek przyznał pomoc w formie **specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych osobom z zaburzeniami psychicznymi**. Usługi obejmują pomoc i opiekę nad dzieckiem w zakresie uczenia i rozwijania umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia i usprawnienia zaburzonych funkcji organizmu. W celu realizacji tego świadczenia Ośrodek zatrudnia na umowę zlecenia **4 osoby – logopedę , pedagoga specjalnego, terapeutę integracji sensorycznej oraz psychologa**.

Pomoc świadczona rodzinom przez OPS w Nowych Piekutach pozwala w większości przypadków na utrzymanie dzieci w środowiskach domowych, co ukazuje poniższa tabela

Tabela 20: Dzieci w pieczy zastępczej w gminie

	2019 rok	2020 rok	2021 rok	2022
--	----------	----------	----------	------

Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	1	1	1	1
Liczba rodzin zastępczych w powiecie, które objęły opieką dzieci z terenu gminy	1	1	1	1
Liczba dzieci zgłoszonych do adopcji	0	0	0	1
Prowadzone programy edukacyjne, prewencyjne dla rodzin zastępczych	0	0	0	0

Dane: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem

Z danych statystycznych dotyczących osób korzystających z pomocy społecznej wynika, iż **spada liczba osób korzystających z niektórych rodzajów świadczeń pomocy społecznej m.in. pieniężnych, dożywiania dzieci w szkołach, przedszkolach.**

Gmina nie posiada własnej infrastruktury pomocowej w postaci domów pomocy społecznej, noclegowni, mieszkań chronionych. Brak tego typu placówek na terenie gminy powoduje, iż mieszkańcy wymagający tego typu wsparcia instytucjonalnego umieszczani są w domach pomocy społecznej na terenie innych gmin. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej gmina ponosi praktycznie pełne koszty pobytu swoich mieszkańców, gdyż świadczenia osób umieszczanych są zazwyczaj niskie.

Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach swojej działalności dokonuje diagnozy w zakresie zapotrzebowania na świadczenia pomocy społecznej dla mieszkańców gminy. Planując działania na kolejny rok Ośrodek uwzględnia w planach finansowych potrzeby w zakresie niezbędnych środków na swoje funkcjonowanie i zabezpieczenie możliwości świadczenia pomocy osobom i rodzinom najbardziej tego potrzebującym. Środki na powyższe muszą być zabezpieczone w planie finansowym gminy.

TENDENCJE I PROGNOZY ZMIAN OBSZARU POMOCY SPOŁECZNEJ:

- Pomoc społeczna w gminie była podczas ostatnich lat, 2019-2022 adresowana w pierwszej kolejności do osób i rodzin z powodu ubóstwa, długotrwałej choroby, bezrobocia.
- Analiza danych pozwala stwierdzić, iż najczęściej udzielaną formą pomocy były świadczenia finansowe pomocy społecznej- zasiłki okresowe i celowe. Drugą w kolejności- świadczenia na zakup posiłku lub żywności.
- Rodziny korzystające z pomocy społecznej są najczęściej wieloproblemowe. W związku z tym, jest większe zapotrzebowanie na wzmoczoną pracę socjalną oraz wsparcie rodziny, dodatkowe specjalistyczne doradztwo - psychologa, asystenta rodziny.
- W najbliższych latach będą narastały problemy z osobami w podeszłym wieku, długotrwanie chorymi i niepełnosprawnymi, polegające na zapewnieniu im usług podtrzymujących

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU samodzielne funkcjonowanie społeczne, a także częściową lub całodobową opiekę.

- Rozwój usług opiekuńczych świadczonych przez OPS wpisuje się w potrzeby wynikające z rosnącej liczby mieszkańców w podeszłym wieku i niepełnosprawnych. Stąd konieczność świadczenia tej formy pomocy wśród coraz szerszej grupy osób.
- Niezbędne jest rozszerzenie działań służących utrzymaniu zdrowia i aktywności fizycznej, społecznej seniorów, co zapewni zmniejszenie liczby osób korzystających z pomocy.
- Brak lokalnej opieki psychiatrycznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
- Ważne jest kontynuowanie i rozwijanie partnerskiej współpracy między instytucjami, podmiotami - głównie ośrodkiem pomocy społecznej, a służbą zdrowia, oświatą, prokuraturą, sądem, kuratelą, policją organizacjami pozarządowymi oraz gminną komisją rozwiązywania problemów alkoholowych; rozwój współpracy o charakterze ponadlokalnym, szukanie skutecznych, innowacyjnych rozwiązań dot. osób pozostających bez pracy, rodzin, osób starszych i z niepełnosprawnościami.

7. POTENCJAŁ PODMIOTÓW I ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH

Zgodnie z art. 16b. ust 2 Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej - strategia, powinna zawierać w szczególności:

- „określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- oraz zadania publiczne, o których mowa w art. 4 sfera zadań publicznych ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571), zlecane w trybach, o których mowa w tej ustawie.

Gmina Nowe Piekuty na swoim terenie posiada następujący potencjał publicznych instytucji oraz niepublicznych organizacji i podmiotów w obszarach usług społecznych:

- Urząd Gminy w Nowych Piekutach
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Piekutach
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Gminny Ośrodek Kultury w Nowych Piekutach
- Gminną Bibliotekę Publiczną w Nowych Piekutach ze świetlicą i Izbą Tradycji Regionalnej Rolnictwa
- Klub Seniora
- Szkołę Podstawową im. ks. Rocha Modzelewskiego w Nowych Piekutach
- Szkołę Podstawową im. Jana Pawła II w Jabłoni Kościelnej

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

- Punkt Przedszkolny „Wesoły Promyk” w Nowych Piekutach
- Punkt Przedszkolny „Baśniowy Gaj” w Jabłoni Kościelnej
- Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Kostrach Noskach prowadzony przez Stowarzyszenie Szansa wraz z Niepublicznym Klubem Dziecięcym Sensoludki prowadzonym przez Stowarzyszenie Szansa oraz Niepubliczną Szkołą Przystosowaną do Pracy Przystań dla młodzieży
- Punkt informacyjny przy Urzędzie Gminy
- Punkt przyjęć dzielnicowego
- OSP Jabłoń Kościelna
- OSP Łopienie-Jeże
- OSP Skłody Borowe
- OSP Kostry-Noski
- OSP Jabłoń-Dąbrowa
- OSP Hodyszewo
- OSP Jabłoń-Jankowce
- OSP Tłoczewo
- OSP Nowe Piekuty
- Centrum Medyczne GAJDA-MED w Łopieniach-Jeżach i Jabłoni Kościelnej
- Poradnię Lekarzy Rodziny KRYNMED w Nowych Piekutach
- Apteka
- 1 gabinet dentystyczny
- 3 parafie rzymskokatolickie:
 - pod wezwaniem NMP w Hodyszewie
 - pod wezwaniem św. Kazimierza w Nowych Piekutach
 - pod wezwaniem św. św. Piotra i Pawła w Jabłoni Kościelnej.

Na podstawie Krajowego Rejestru Sądowego oraz własnych danych ze Starostwa Powiatowego w Wysokiem Mazowieckiem zidentyfikowano w roku 2022 na terenie gminy Nowe Piekuty 14 organizacji pozarządowych, w tym 9 OSP oraz 3 stowarzyszenia i 2 fundacje:

STOWARZYSZENIE "PRZYJAZNA JABŁOŃ"	JABŁOŃ KOŚCIELNA
STOWARZYSZENIE JABŁOŃ PIOTROWCE	JABŁOŃ-PIOTROWCE
STOWARZYSZENIU PIŁKARZY RĘCZNYCH	NOWE PIEKUTY
FUNDACJA POJEDNANIE	HODYSZEWO
FUNDACJA A.I.D.G.	STOKOWISKO.

Na terenie Gminy nie funkcjonuje żaden podmiot o statusie przedsiębiorstwa społecznego.

Wg. stanu na 31.XII.2022 r., na terenie gminy Nowe Piekuty zarejestrowanych było w ARiMR 6 Kół Gospodyń Wiejskich w następujących miejscowościach:

- 1/ Nowe Żochy KGW „Żochowiaci”
- 2/ Skłody Borowe i Stare Żochy KGW „Przyjazna wieś”
- 3/ Kostry-Noski KGW „Kostrowianki”
- 4/ Nowe Rzepki „Rzepinki”
- 5/ Jabłoń-Jankowce KGW „Janko-wianki”
- 6/ Jabłoń-Śliwowo KGW „Śliwowianki”

Gmina jest właścicielem budynków, które mogą służyć rozwojowi usług społecznych: budynku urzędu gminy, ośrodka kultury, ośrodka pomocy społecznej, Izby Tradycji Regionalnej Rolnictwa, 3 budynków komunalnych – po byłych szkołach i banku, 7 lokali mieszkalnych i 7 lokali użytkowych w Nowych Piekutach, Jabłoni Kościelnej i Łopieniach-Jeżach.

Na terenie 2 miejscowości są boiska ORLIK, na terenie 8 miejscowości znajdują się remizy, wyposażone w kuchnie, toalety, sale świetlicowe, ogrzewane i klimatyzowane, a na terenie 7 miejscowości mieszkańcy mogą korzystać ze świetlic wiejskich, to jest w:

- 1/ Nowych Piekutach
- 2/ Tłoczewie
- 3/ Jabłoni-Śliwowie
- 4/ Stokowisku
- 5/ Łopieniach-Szelągach i Łopieniach-Zyskach
- 6/ Krasowie-Częstkach
- 7/ Nowych Żochach i Nowych Rzepkach

Miejsca rekreacji znajdują się w 14 miejscowościach, 4 z nich są wyposażone dodatkowo w siłownie zewnętrzne.

- 1/ Nowe Piekuty (z siłownią)
- 2/ Jabłoń-Piotrowce (z siłownią)
- 3/ Jabłoń Kościelna (z siłownią)
- 4/ Łopienie-Zyski
- 5/ Skłody Borowe
- 6/ Nowe Żochy (z siłownią)
- 7/ Jabłoń-Jankowce
- 8/ Jabłoń-Śliwowo
- 9/ Kostry-Litwa
- 10/ Jabłoń-Spały
- 11/ Krasowo-Siódmaki
- 12/ Jabłoń-Zambrowizna
- 13/ Nowe Rzepki
- 14/ Jabłoń-Zarzeckie .

Działające na terenie **Gminy Nowe Piekuty** formalne stowarzyszenia, fundacje oraz grupy nieformalne współpracują z samorządem gminy w celu poprawy jakości życia mieszkańców, poprzez pełniejsze zaspokajanie ich potrzeb.

Współpracę z organizacjami pozarządowymi regulują programy współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Współpraca Gminy Nowe Piekuty z NGO wynika z woli partnerów i opiera się na zasadach: praworządności, pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, jawności, efektywności, uczciwej konkurencji oraz jawności. Programy współpracy określały w każdym roku od 2019-2022 priorytetowe do realizacji zadania publiczne, takie jak:

- 1) działania z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu oraz turystyki i krajoznawstwa, a także wypoczynku dzieci i młodzieży,
- 2) rozwój tradycji i świadomości narodowej, pielęgnowanie polskości, kultywowanie wartości patriotycznych i wiedzy historycznej,
- 3) poprawianie poziomu bezpieczeństwa przeciwpożarowego i porządku publicznego na terenie gminy,
- 4) działania w zakresie profilaktyki i przeciwdziałaniu patologiom społecznym,
- 5) działania o charakterze ekologicznym służące poprawie stanu środowiska oraz ochronie przyrody - szczególnie w zakresie gospodarki odpadami,
- 6) działania na rzecz przeciwdziałania bezrobociu.

Współpraca gminy z podmiotami Programu realizowana była w formie:

- a) zlecenia podmiotom Programu realizacji zadań publicznych,
- b) wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności i współdziałania w celu zharmonizowania tych kierunków oraz przyjmowania wniosków i opinii do projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej podmiotów programu,
- c) udzielania dotacji na realizację projektów finansowanych z innych źródeł,
- d) udzielania wsparcia technicznego, organizacyjnego i merytorycznego w szczególności poradnictwa i doradztwa.

Zlecenie zadań NGO przez Gminę Nowe Piekuty odbywało się w drodze otwartych konkursów ofert ogłoszonych w trybie pożytku publicznego, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, jak również programów współpracy Gminy Nowe Piekuty z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W latach 2019- 2022 zlecano zadania następującym podmiotom:

1. **Stowarzyszeniu Piłkarzy Ręcznych Nowe Piekuty** - „Promocja sportowego stylu życia poprzez organizację zajęć piłki ręcznej dla mieszkańców Gminy Nowe Piekuty oraz uczestnictwo i organizacja zawodów i turniejów sportowych w zakresie piłki ręcznej dla uczestników projektu,

2. **Grupie Rekonstrukcji Historycznej im. Brygady Kawalerii „Plis”**- „Kultywowanie wartości patriotycznych i wiedzy historycznej na terenie Gminy Nowe Piekuty” polegało na obstawie mundurowej uroczystości patriotycznych organizowanych przez Gminę Nowe Piekuty, organizacji „Żywej Lekcji Historii” dla uczniów Szkół z terenu gminy Nowe Piekuty,
3. **Mazowiecko-Podlaskiemu Klubowi Karate**, z siedzibą w Ciechanowcu na „Promocje sportowego stylu życia poprzez prowadzenie zajęć karate w Zespole Szkół w Jabłoni Kościelnej”,
4. **Ochotniczej Straży Pożarnej** – działania profilaktyczne, antyżarowe, edukacyjne,
5. **Fundacji Pojednanie w Hodyszewie** na działalność pomocową i wsparcie osób uzależnionych oraz ich rodzin.

W latach 2019-2022 w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Na Rzecz Osób Potrzebujących Pomocy „Blżej Ciebie” w Wysokim Mazowieckim oraz przez Stowarzyszenie Pomocy „SZANSA” w Wylinach Rusi umożliwiano korzystanie z pomocy żywnościowej Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (POPŻ). Żywność osobom zakwalifikowanym wydawana była średnio raz w miesiącu w siedzibie Stowarzyszenia.

Na rzecz osób dorosłych i rodzin w gminie prowadzona była współpraca:

- w zakresie usług dziennej opieki nad dziećmi niepełnosprawnymi i dziećmi z zaburzeniami rozwoju, edukacji i szkoleń dla rodziców ze Stowarzyszeniem Pomocy Szansa prowadzącym Ośrodek Rehabilitacyjno- Edukacyjno-Wychowawczy „Przystań’ w Kostrach Noskach,
- usług dziennej opieki i organizacji zajęć dla dorosłych osób z zaburzeniami psychicznymi wraz z dowozem do Środowiskowego Domu Samopomocy „Zacisze” w Wylinach Rusi,
- usług dziennej rehabilitacji społecznej i zdrowotnej dla osób dorosłych z niepełnosprawnościami w Warsztatach Terapii Zajęciowej „Kolektyw” w Starych Raciborach,
- usług całonocnego pobytu, zapewnienia schronienia i wyżywienia dla osób dorosłych, bezdomnych ze Stowarzyszeniem Pomocy Bliźniemu „Mar-Kot” z siedzibą w Ożarowie Mazowieckim prowadzącym Schronisko dla bezdomnych w miejscowości Kalinowo Czosnowo gmina Wysokie Mazowieckie.

Każde przedsięwzięcie skierowane na rozwiązywanie konkretnego problemu społecznego lub integrację mieszkańców mogło zostać współfinansowane przez tryb pozakonkursowy.

Gmina jest również członkiem stowarzyszenia **Lokalna Grupa Działania „Brama na Podlasie”**, której celem jest :

- 1) wspieranie i promocja działań na rzecz realizacji LSR dla obszaru gmin wchodzących w skład LGD,
- 2) mobilizowanie ludności do aktywnego udziału w procesie rozwoju obszarów wiejskich, miejsko-wiejskich i miejskich położonych w gminach wchodzących w skład LGD,

- 3) upowszechnianie i wymiana informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności,
- 4) działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, miejsko-wiejskich z uwzględnieniem ochrony środowiska przyrodniczego, krajobrazu i zasobów historyczno- kulturowych,
- 5) działanie na rzecz rozwoju turystyki,
- 6) popularyzacja i rozwój produkcji wyrobów regionalnych.

Organizacje pozarządowe jako podmioty ekonomii społecznej, które działają na rzecz społeczności lokalnej **stanowią ważne zaplecze i potencjał do rozwiązywania problemów społecznych**. Wiele usług przez nie świadczonych na terenie gminy, zapewnia mieszkańcom dostęp do szerokiej oferty w środowisku lokalnym i spełnia kryteria art. 2,1 ustawy o cus.

Podmioty te są i mogą być stałym partnerem realizacji usług obszaru wspierania rodziny, pomocy społecznej, kultury, turystyki i pobudzania aktywności obywatelskiej na terenie gminy, przy zapewnieniu im współfinansowania usług. Wymagają profesjonalizacji, szkoleń i wzmocnienia kadry liderek, by nie doprowadzić do wypalenia zawodowego.

Budowanie usług w środowisku lokalnym to kierunek rozwoju polityki społecznej konieczny ze względu na przesłanki i regulacje prawne ustawy o usługach społecznych, ale też możliwości współfinansowania przez EFS. Wynika z potrzeb zapewnienia wyższej jakości życia mieszkańców gminy Nowe Piekuty oraz procesów deinstytucjonalizacji (czyli rozwoju usług środowiskowych, blisko ludzi).

Strategia powinna zawierać zebrane usługi społeczne, świadczone przez opisane wyżej podmioty w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

W celu dokonania inwentaryzacji usług na terenie gminy oraz wskazania potencjału usługowego Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Piekutach opracował diagnozę - listę usług społecznych. Została ona zaprezentowana w kolejnym podrozdziale.

II. LISTA USŁUG SPOŁECZNYCH

Usługami społecznymi są działania powtarzalne, dostępne, podejmowane przez gminę w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej, świadczone w formie niematerialnej bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców¹⁷ z zakresu :

- 1) polityki prorodzinnej,
- 2) wspierania rodziny,
- 3) systemu pieczy zastępczej,
- 4) pomocy społecznej,
- 5) promocji i ochrony zdrowia,
- 6) wspierania osób niepełnosprawnych,
- 7) edukacji publicznej,
- 8) przeciwdziałania bezrobociu,
- 9) kultury,
- 10) kultury fizycznej i turystyki,
- 11) pobudzania aktywności obywatelskiej,
- 12) mieszkalnictwa,
- 13) ochrony środowiska,
- 14) reintegracji zawodowej i społecznej.

Podczas analizy usług dostępnych dla mieszkańców gminy w ramach powyższych 14 zakresów rozpoznano 126 usług, świadczonych przez instytucje i organizacje na terenie gminy oraz powiatu (dostępnych dla mieszkańców), które przedstawia poniższa tabela.

¹⁷ Art. 2 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o usługach społecznych realizowanych przez centra usług społecznych

TABELA USŁUG GMINY NOWE PIEKUTY							
ZAKRES USŁUGI Art. 2.1 ustawy	USŁUGA	ADRES USŁUGODAWCY	TELEFON	DNI I GODZINY DOSTĘPNOŚCI	WWW E-MAIL	ODBIORCY	WARUNKI DODATKOWE/ ODPŁATNOŚĆ
1.Polityka prorodzinna	Karta Dużej Rodziny	Urząd Gminy w Nowych Piekutach- wydawca kart - Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Piekutach ul. Główna 23A	86 4769 520 Fax. 86 4769 522 666 090 399	Pon.-piątek 7.30-15.30	ops@nowepiekuty. pl	Rodziny z minimum 3 dzieci	Nieodpłatne, wymaga zgłoszenia do OPS
2.Wspieranie rodziny 4. Pomoc społeczna	Praca socjalna Dożywianie Bieżące informacje pomocowe	Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Piekutach ul. Główna 23A	666 090 399 666 344 674	Pon.-piątek 7.30-15.30	ops@nowepiekuty. pl	Dorośli	Nieodpłatne, wymaga zgłoszenia do OPS
2.Wspieranie rodziny	Asystent rodziny	Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Piekutach ul. Główna 23A	666 090 399 666 344 674	Pon.-piątek 7.30-15.30	ops@nowepiekuty. pl	Rodziny z dziećmi przeżywające trudności	Nieodpłatne, wymaga zgłoszenia do OPS
2.Wspieranie rodziny	Diagnozy i konsultacje psychologiczne, terapia rodzin, grupy samopomocowe	Punkt pomocowy osobom i rodzinom z problemem uzależnień Fundacja Pojednania Hodyszewo ul. ppłk. Stefana Platonoffa 40 18-212 Nowe Piekuty	530 489 760 696 503 405	Pon.-piątek godz. 8.00-16.00	https://fundacjapo jednaniae@wp.pl	Osoby i rodziny w kryzysie, w tym uzależnień	Nieodpłatne, wymaga zgłoszenia telefonicznego
2.Wspieranie rodziny	Usługi psychologa – diagnoza i konsultacje psychologiczne	Punkt Informacyjny Urzędu Gminy w Nowych Piekutach ul. Główna 23A	666 090 399	Każda ostatnia środa miesiąca w godz. od 11:00 do 15:00	ops@nowepiekuty. pl	Rodziny, dorośli, seniorzy	Nieodpłatne, wymaga zgłoszenia
2.Wspieranie rodziny	Usługi dzielnicowego Poradnictwo w	Punkt przy Ośrodku Pomocy Społecznej	666 090 399 86 4769 520	W każdy wtorek w godz. 9:00 – 11:00	ops@nowepiekuty. pl	Rodziny, dorośli, seniorzy	Nieodpłatne,

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

	zakresie przeciwdziałania przemocy, wykroczeń, przestępczości, cyberprzestępczości Edukacja dzieci, młodzieży, seniorów dot. ryzykownych zachowań	w Nowych Piekutach ul. Główna 23A	Fax. 86 4769 522		urząd@nowepieku ty.pl ugpiekuty@pro.on et.pl		wymaga zgłoszenia
2.Wspieranie rodziny 4. Pomoc społeczna	Pomoc, poradnictwo, osobom z problemem przemocy w rodzinie	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy Urzędzie Gminy w Nowych Piekutach ul. Główna 23A	666 090 399 666 344 674	Pon.-piątek 7.30-15.30	ops@nowepiekuty. pl	Osoby i rodziny doznające przemocy lub zagrożone przemocą	Nieodpłatne, wymaga zgłoszenia telefonicznego lub osobistego
2.Wspieranie rodziny 3. System pieczy zastępczej	Pomoc, poradnictwo, osobom z problemem przemocy w rodzinie Grupy korekcyjno-konsultacyjne Szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze Usługi koordynatora rodziny dla rodziców zastępczych	PCPR w Wysokiem Mazowieckiem ul. Mickiewicza 1	86 306 72 08	Pon.-piątek 7.30-15.30	pcpr@wysokiemazowieckie.pl	Osoby i rodziny w kryzysie, doznające przemocy lub zagrożone przemocą, rodziny zastępcze	Nieodpłatne, wymaga zgłoszenia telefonicznego lub osobistego
2.Wspieranie rodziny 3. System pieczy zastępczej	Usługi psychologa i radcy prawnego	Punkt Konsultacyjny PCPR w Wysokiem Mazowieckiem ul. Mickiewicza 1	86 306 72 08	Pon.-piątek 7.30-15.30	pcpr@wysokiemazowieckie.pl	Osoby i rodziny w kryzysie,	Nieodpłatne, wymaga zgłoszenia telefonicznego lub osobistego
4. Pomoc społeczna	Pomoc żywnościowa	Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Potrzebujących Pomocy „Bliżej Ciebie” w Wysokiem Mazowieckiem	86 275 09 48 665 326 567 666 344 674	Kontakt telefoniczny	http://wysokiemazowieckie.pl/index.php/stowarzyszenie-blizej-ciebie sds2@spszansa.pl	Dorośli, rodziny	Żywność osobom zakwalifikowanym wydawana średnio raz

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

		ul. Ludowa 19 oraz Stowarzyszenie Pomocy „SZANSA” Wyliny Ruś 46 A gm. Szepietowo					w miesiącu w siedzibie Stowarzyszeni a, wymaga kwalifikacji i skierowania z OPS
4. Pomoc społeczna 6. Wspieranie osób niepełnosprawnych	Specjalistyczne usługi opiekuńcze	Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Piekutach ul. Główna 23A	666 090 399 666 344 674	Pon.-piątek 7.30-15.30	ops@nowepiekuty. pl	Rodziny z dziećmi z niepełnosprawno ściami	Nieodpłatne, wymaga zgłoszenia telefonicznego lub osobistego do OPS
4. Pomoc społeczna 6. Wspieranie osób niepełnosprawnych	Asystent osobisty osób z niepełnosprawnością	Realizator usług: PCPR w Wysokiem Mazowieckiem ul. Mickiewicza 1, NZOZ MD Care Dworaki Staśki 46 18-218 Sokoły - zgłoszenia do OPS w Nowych Piekutach	PCPR: 86 306 72 08 NZOZ MD Care Dworaki Staśki 533 318 834 86 476 34 21 OPS w Nowych Piekutach: 666 090 399 666 344 674	Pon.-piątek 7.30-15.30	ops@nowepiekuty. pl pcpr@wysokiemaz owieckie.pl biuro@mdcare.pl	Dorośle osoby z niepełnosprawno ścią	Nieodpłatne, wymaga zgłoszenia telefonicznego lub osobistego do OPS, NZOZ lub PCPR wymaga kwalifikacji i skierowania z OPS
4. Pomoc społeczna	Usługi całodobowego pobytu i żywienia dla osób dorosłych, bezdolnych	Realizator usługi Stowarzyszenie Pomocy Bliźniemu „Mar-Kot” z siedzibą w Ożarowie Mazowieckim prowadzące Schronisko dla bezdolnych w miejscowości Kalinowo Czosnowo gmina Wysokie Mazowieckie zgłoszenia do OPS w Nowych Piekutach	OPS w Nowych Piekutach: 666 090 399 666 344 674	Pon.-piątek 7.30-15.30	ops@nowepiekuty. pl	Dorośli bezdolni	Częściowo odpłatne, wymaga zgłoszenia telefonicznego lub osobistego do OPS, wymaga skierowania
4. Pomoc społeczna	Zapewnienie opieki, potrzeb bytowych, opiekuńczych i	Dom Pomocy Społecznej Kozarze 63	86 277 90 04 fax. 86 277 90	Administracja: 7.00-15.00	sekretariat@dpsko zarze.pl	Dom Pomocy Społecznej świadczy	Skierowanie z Ośrodka

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

	wspomagania zdrowia	18- 230 Ciechanowiec	05			całodobową opiekę osobom dorosłym niepełnosprawnym intelektualnie	Pomocy Społecznej, w celu złożenia pisemnego wniosku dot. skompletowani a dokumentów niezbędnych do wydania decyzji kierującej do DPS. We wniosku opisać sytuację zdrowotną, osobistą, rodzinną oraz materialną.
5. Promocja i ochrona zdrowia	Konsultacje w zakresie: uzależnień, przemocy w rodzinie, osobom współuzależnionym, członkom rodziny	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Gminy w Nowych Piekutach ul. Główna 8	86 4769 520 Fax. 86 4769 522 666 090 399	Pon.-piątek 7.30-15.30	ops@nowepiekuty.pl urząd@nowepiekuty.pl ugpiekuty@pro.onet.pl	Osoby uzależnione, ich rodziny	Nieodpłatne, wymaga zgłoszenia telefonicznego lub osobistego
5. Promocja i ochrona zdrowia	Konsultacje i diagnozy, lekarza rodzinnego, lekarza pediatrii opieka pielęgniarska opieka położnej	Centrum Medyczne Gajda-Med sp. z o.o. prowadzi w gminie Nowe Piekuty dwie przychodnie: Centrum Medyczne Gajda-Med filia w Jabłoni Kościelnej ul. Kolejowa 11 oraz Centrum Medyczne Gajda-Med filia w Łopieniach Jezach 35	86 476 14 44 86 692 13 70	Pon.-piątek 8.00-18.00	jablon@gajdamed.pl	Osoby potrzebujące konsultacji	Nieodpłatnie, w ramach NFZ
	Konsultacje i diagnozy,	NZOZ KRYN-MED.	86 476 19 19	Pon.-piątek		Osoby	

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

5. Promocja i ochrona zdrowia	lekarza rodzinnego, opieka pielęgniarska opieka położnej	w Nowych Piekutach ul. Główna 6		8.00-18.00		potrzebujące konsultacji	Nieodpłatnie, w ramach NFZ
5. Promocja i ochrona zdrowia	Diagnostyka i leczenie stomatologiczne	NZOZ "RAD-DENT" S.C. M.R. RADŁOWSCY ul. Główna 6 Nowe Piekuty, ul. Kolejowa 11 Jabłoń Kościelna	86 476 19 07	PN 08:30-14:30 WT 08:30-11:30 CZ 12:00-18:00	brak	Osoby potrzebujące konsultacji	Nieodpłatnie, w ramach NFZ Odpłatnie prywatnie
5. Promocja i ochrona zdrowia	Diagnostyka i konsultacje psychologiczne oraz psychoterapeutyczne	Poradnia Zdrowia Psychicznego ul. Szpitalna 16 18-200 Wysokie Mazowieckie	862194413	Wg wizyt 8.00-18.00	brak	Osoby potrzebujące konsultacji	Nieodpłatnie, w ramach NFZ Odpłatnie prywatnie
5. Promocja i ochrona zdrowia	Diagnostyka i konsultacje psychologiczne i psychoterapeutyczne, terapia domowa - środowiskowa	Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Wysokiem Mazowieckiem ul. Rynek Piłsudskiego 23	86 217 32 40 lub 510 117 807	poniedziałek, 12.00-20.00, wtorek, 10.00-20.00, środa, 8.00-20.00, czwartek, 8.00-20.00, piątek, 10.00-20.00	brak	Dzieci 2,5-19 lat i rodzice/opiekunowie	Nieodpłatnie, w ramach NFZ Odpłatnie prywatnie
6.Wspieranie osób niepełnosprawnych	Dzienna opieka i organizacja zajęć dla dorosłych osób z zaburzeniami psychicznymi wraz z dowozem	Środowiskowy Dom Samopomocy „Zacisze” Wyliny Ruś 46A 18-210 Szepietowo	665 326 576	Pon.-piątek 8.00-16.00	sds2@spszansa.pl	Dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz z niepełnosprawnością intelektualną (typu A, B i C.)	ŚDS Zacisze to drugi dom dla 30 osób wymagających stałego wsparcia, wymaga skierowania przez OPS.
6.Wspieranie osób niepełnosprawnych	Zatrudnienie dla osób z niepełnosprawnościami	Zakład Aktywności Zawodowej Krzyżewo 30	86 306 72 08	Pon.-piątek 8.00-16.00	sekretariat@pcpr wysokiemazowieckie.pl	Osoby, które mają znaczny albo	34 osoby z niepełnospraw

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

	mi , rehabilitacja społeczna i zdrowotna	gm. Sokoły				umiarkowany stopień niepełnosprawn ości, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną	nościami, praca w pralni, przy utrzymaniu hostelu czy stajni
6.Wspieranie osób niepełnosprawnych	Terapia zajęciowa, pomoc psychologiczna, rehabilitacja społeczna i zawodowa. Aktywizacja społeczna i zawodowa	Warsztaty Terapii Zajęciowej „Kolektyw” Stare Racibory 4 18-218 Sokoły	86 476 12 28	Pon.-piątek 8.00-16.00	wtz2@spszansa.pl	Osoby, które mają znaczny albo umiarkowany stopień niepełnosprawn ości intelektualnej	Nieodpłatne, wymaga skierowania, Kontakt telefoniczny lub osobisty
6.Wspieranie osób niepełnosprawnych	Orzekanie o niepełnosprawności, poradnictwo prawne, psychologiczne i informacyjne dot. ulg, uprawnień, możliwości dofinansowania	Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności przy PCPR w Wysokiem Mazowieckiem ul. Mickiewicza 1	86 306 72 08	Pon.-piątek 7.30-15.30	pcpr@wysokiemaz owieckie.pl	Osoby niepełnosprawn e, rodziny z osobą z niepełnosprawn ością	Nieodpłatne, wymaga złożenia wniosku, - można za pośrednictwem OPS
7. Edukacja publiczna	Zajęcia edukacyjne szkoły podstawowej. Opieka świetlicowa. Usługi Pedagoga Pedagoga specjalnego Logopedy Psychologa Terapeuty pedagogicznego Opieka przedszkolna dla dzieci 3-6 lat	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Jabłoni Kościelnej ul. Mazowiecka 1 Punkt Przedszkolny „Baśniowy Gaj” w Jabłoni Kościelnej ul. Zielona 4	Sekretariat 86 476 12 81 Pokój nauczycielski/ Pedagog 86 476 50 86	Godziny pracy Pon. – Piątek 8.00-16.00 zgodnie z kalendarzem roku szkolnego	Sjablon @wp.pl	Dzieci i ich rodzice	Nieodpłatnie
		Szkoła Podstawowa	86 476 50 45	Godziny pracy	szkola@sppiekuty.	Dzieci i ich	

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

7. Edukacja publiczna	Zajęcia edukacyjne szkoły podstawowej. Opieka świetlicowa. Usługi Pedagoga, Pedagoga specjalnego, Logopedy, Terapeuty pedagogicznego, Doradcy zawodowego. Opieka dzienna nad dziećmi 3-6 lat	im. ks. Rocha Modzelewskiego w Nowych Piekutach ul. Główna 3 Punkt Przedszkolny „Wesoły Promyk” w Nowych Piekutach ul. Główna 2	(sekretariat) 86 476 15 35	Pon. – Piątek 8.00-16.00 zgodnie z kalendarzem roku szkolnego	podlaskie.pl	rodzice	Nieodpłatnie
7. Edukacja publiczna	Zajęcia edukacyjne i dzienna opieka nad dziećmi niepełnosprawnymi i dziećmi z zaburzeniami rozwoju, edukacja i szkolenia dla rodziców	Stowarzyszenie Pomocy Szansa prowadzi: Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy „Przystań” w Kostrach Noskach, Niepubliczną Szkołę Przysposabiającą do Pracy Kostry Noski 37 18-212 Nowe Piekuty	880 027 766	Pon.-piątek 7.30 – 15.30 zgodnie z kalendarzem roku szkolnego	orew@spszansa.pl	Placówka oświatowa dla dzieci i młodzieży od 3 roku życia do 25 roku życia	Nieodpłatnie, obowiązuje zapisy
7. Edukacja publiczna	Zajęcia edukacyjne i dzienna opieka nad dziećmi niepełnosprawnymi i dziećmi z zaburzeniami rozwoju, edukacja i szkolenia dla rodziców	Stowarzyszenie Pomocy Szansa Niepubliczny Klub Dziecięcy Sensoludki Kostry Noski 37 18-212 Nowe Piekuty	508 716 946	Pon.-piątek 7.30 – 15.30 zgodnie z kalendarzem roku szkolnego	biuro@spszansa.pl	Placówka dla dzieci 2.5-6 lat	Odpłatnie
7. Edukacja	Diagnozowanie logopedyczne,	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	86 275 25 52	Pon. - piątek 8.00-16.00	wmppp(at)op.pl	Dzieci i młodzież ucząca się, ich rodzice	Umówiony telefonicznie

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

publiczna	pedagogiczne, psychologiczne. Zajęcia diagnozujące zainteresowania zawodowe uczniów. Indywidualna i grupowa terapia pedagogiczna oraz zaburzeń integracji sensorycznej.	w Wysokiem Mazowieckiem ul. Mickiewicza 1b	695-998-244	Umówiony telefonicznie termin w godzinach pracy placówki		i opiekunowie	termin
8.Przeciwdziałanie bezrobociu	1. Pomoc w poszukiwaniu pracy 2. Pośrednictwo pracy 3. Poradnictwo zawodowe 4.Szkolenia i dofinansowania do kursów 5.Informacje potrzebne osobie niepełnosprawnej bezrobotnej- możliwości uzyskania pomocy, oferty pracy	Powiatowy Urząd Pracy ul. 1 Maja 8, 18-200 Wysokie Mazowieckie	86 275 86 12	Pon. - Piątek 8.00-16.00	bilo@praca.gov.pl	Dorośli	Umówiony termin
9. Kultura	Wypożyczenie książek	Gminna Biblioteka Publiczna ul. Główna 23A, 18-212 Nowe Piekuty	574 024 523	Pon.-piątek w godz. pracy GOK	gok@nowepiekuty. pl www: nowepiekuty.pl	Dzieci, młodzież, dorośli, seniorzy	Nieodpłatnie

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

9. Kultura	Zajęcia rozwijające zainteresowania: Język angielski Zajęcia szachowe Zajęcia artystyczne-literacko-plastyczne Zajęcia muzyczne-zajęcia z emisji głosu, śpiewu, nauki gry na instrumentach Próby chóru „Swojskie Melodie” działającego przy GOK-u w Nowych Piekutach	Gminny Ośrodek Kultury ul. Główna 23A, 18-212 Nowe Piekuty	574 024 523	Wg godzin zajęć	gok@nowepiekuty.pl www: nowepiekuty.pl	Dzieci i młodzież szkolna, dorośli, seniorzy	Nieodpłatnie/ odpłatnie
9. Kultura	Organizacja czasu wolnego dla seniorów - 60plus Warsztaty, szkolenia, poradnictwo zdrowotne	Klub Seniora przy GOK-u ul. Główna 23A, 18-212 Nowe Piekuty	574 024 523	Wg godzin zajęć	gok@nowepiekuty.pl www: nowepiekuty.pl	Seniorzy	Wg Regulaminu Klubu, należy złożyć deklarację
9.Kultura	Udostępnianie pomieszczeń zwiedzania Czasowe wynajmy pomieszczeń	Izba Tradycji Regionalnej Rolnictwa przy GOK-u ul. Główna 23A, 18-212 Nowe Piekuty	574 024 523	Wg godzin rezerwacji	gok@nowepiekuty.pl	Społeczność	Wg Regulaminu, kontakt telefoniczny
9. Kultura	Zajęcia historyczne	Grupa Rekonstrukcji Historycznej im. Brygady Kawalerii „Plis” Stokowisko 1 18-212 Nowe Piekuty	600 251 163	Wg godzin zajęć	brygadakawaleriip lis@gmail.com	Dorośli	Nieodpłatnie, kontakt telefoniczny

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

10. Kultura fizyczna i turystyka	Zajęcia rekreacyjno-sportowe w świetlicach i miejscach rekreacji	Świetlice wiejskie (dobrze wyposażone) w miejscowościach; 1/ Nowe Piekuty Izba Tradycji Regionalnej Rolnictwa 2/ Tłoczewo 3/ Jabłoń-Śliwowo 4/ Stokowisko 5/ Łopienie-Szelągi i Łopienie-Zyski 6/ Krasowo-Częstki 7/ Nowe Żochy i Nowe Rzepki Miejsca rekreacji znajdują się w miejscowościach: 1/ Nowe Piekuty (z siłownią) 2/ Jabłoń-Piotrowce (z siłownią) 3/ Jabłoń Kościelna (z siłownią) 4/ Łopienie-Zyski 5/ Skłody Borowe 6/ Nowe Żochy (z siłownią) 7/ Jabłoń-Jankowce 8/ Jabłoń-Śliwowo 9/ Kostry-Litwa 10/ Jabłoń-Spały 11/ Krasowo-Siódmaki 12/ Jabłoń-Zambrowizna 13/ Nowe Rzepki 14/ Jabłoń-Zarzeckie		Wg umówionych zajęć		Nieodpłatnie, kontakt telefoniczny
----------------------------------	---	--	--	---------------------	--	------------------------------------

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

10. Kultura fizyczna i turystyka	Zajęcia sportowe	Boisko ORLIK: <ul style="list-style-type: none">• Szkoła Podstawowa im. ks. Rocha Modzelewskiego w Nowych Piekutach ul. Główna 3• Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Jabłoni Kościelnej ul. Mazowiecka 1	Sekretariat 86 476 50 45 Sekretariat 86 476 12 81	Wg umówionych zajęć	szkola@sppiekuty.podlaskie.pl sjablon@wp.pl	Dzieci, młodzież, osoby dorosłe	Nieodpłatnie/ odpłatnie
10. Kultura fizyczna i turystyka	Zajęcia sportowe – piłka ręczna	Stowarzyszenie Piłkarzy Ręcznych ul. Główna 23 Nowe Piekuty	501 080 759	Wg umówionych treningów	sekretarzsprnp@gmail.com	Dzieci, młodzież- drużyny junior i senior	Nieodpłatnie
10. Kultura fizyczna i turystyka	Hipoterapia, zajęcia nauki jazdy konnej	Stajnia Magdalenka Krasowo-Wólka 7, 18-212 Nowe Piekuty	780 115 125	Wg umówionych treningów	https://www.facebook.com/StajnaMagdalenka/stajniamagdalenka2@gmail.com	Dzieci, młodzież	Odpłatnie
11. Pobudzenie aktywności obywatelskiej	Organizacja czasu wolnego dla dorosłych wg zapotrzebowania Organizowanie społeczności lokalnej	Koła Gospodyń Wiejskich 1/ Nowe Żochy KGW „Żochowiacy” 2/ Skłody Borowe i Stare Żochy KGW „Przyjazna Wieś” 3/ Kostry-Noski KGW „Kostrowianki” 4/ Nowe Rzepki KGW „Rzepinki”		Wg ustalonych warsztatów i zajęć w kołach		Dorośli Młodzież Dzieci	Nieodpłatnie

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

		5/ Jabłoń-Jankowce KGW „Janko-wianki” 6/ Jabłoń-Śliwowo KGW „Śliwowiecki”					
11. Pobudzenie aktywności obywatelskiej	Wolontariat szkolny	Szkolne Koło Caritas Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Jabłoni Kościelnej ul. Mazowiecka 1 Szkoła Podstawowa im. ks. Rocha Modzelewskiego w Nowych Piekutach ul. Główna 3	Sekretariat 86 476 12 81 Sekretariat 86 476 50 45	Pon. – Piątek 8.00-16.00	sjablon@wp.pl szkola@sppiekuty.podlaskie.pl	Dzieci i ich rodzice	Nieodpłatnie

Tabela usług będzie uaktualniana razem z dokumentem strategicznym

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Strategia pozwala zaplanować rozwój społeczny, przygotować działania zgodnie z wcześniej wypracowaną wizją. Przygotowane wnioski, prognozy i potrzeby, zgłoszone przez instytucje podczas przekazywania danych do **OPS w Nowych Piekutach**, poddano analizie podczas prac nad strategią.

W ten sposób opracowano trzy najważniejsze obszary potrzeb, których usługi powinny stać się przedmiotem działań samorządu oraz całej społeczności gminy do 2034 roku.

1. WIZJA, CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu gminy, jaki chcieliby osiągnąć jej mieszkańcy do roku 2034. W trakcie prac nad strategią została zdefiniowana jako pozytywne wyobrażenie przyszłości.

**Gmina Nowe Piekuty to miejsce,
w którym rodziny i osoby w każdym wieku
mają zapewniony dostęp do usług społecznych.**

Celem Strategii jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych, występujących w gminie i destabilizujących życie mieszkańców. Wytyczone cele zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej, a także współpracy z instytucjami i podmiotami na terenie powiatu wysokomazowieckiego.

Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów usług.

CEL I : DOSTĘPNE USŁUGI SPOŁECZNE

CEL II: PROFESJONALNE WSPARCIE OSÓB I RODZIN

CEL III: ZAGOSPODAROWANA INFRASTRUKTURA ORAZ ZASOBY SPOŁECZNE

CEL I : DOSTĘPNE USŁUGI SPOŁECZNE

Proponowane kierunki działania celu I:

1. Monitorowanie potrzeb w zakresie usług społecznych na terenie gminy, w tym aktualizowanie list usług społecznych.
2. Utrzymanie kadry specjalistycznej w placówkach edukacyjnych oraz kadry w placówkach kultury.
3. Utrzymanie i rozwój zajęć pozalekcyjnych, programów dla dzieci i młodzieży, dorosłych i seniorów prowadzonych przez placówki edukacyjne, kulturalne i sportowe, ngo.
4. Podejmowanie działań edukacyjno-informacyjnych dotyczących metod skutecznego radzenia sobie ze stresem, z zakresu cyber zagrożeń, bezpieczeństwa w sieci.
5. Podniesienie świadomości społecznej w zakresie zagrożeń pożarowych dla mieszkańców, w tym seniorów.
6. Kontynuacja działalności grup i zespołów, tworzenie nowych form spędzania czasu wolnego, edukacji dietetycznej, sportu, jako profilaktyki dla dorosłych i seniorów.
7. Prowadzenie usług dziennych dla seniorów, w tym Klubów i Dziennych Domów.
8. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, ngo w zakresie likwidacji barier dla osób z niepełnosprawnościami.
9. Edukacja społeczności senioralnej, organizowanie spotkań i wydarzeń edukacyjnych.
10. Przygotowanie i upowszechnianie informatorów, stron WWW i innych nośników informacji o formach wsparcia osób zależnych i ich prawach.
11. Zwiększenie nakładu na usługi ochrony zdrowia, opiekę kardiologiczną, endokrynologiczną, urologiczną oraz rehabilitację (w tym zwiększenie mobilności usług).
12. Rozwój dostępności usług edukacji przedszkolnej i żłobkowej dla małych dzieci i rodzin w gminie.
13. Wsparcie uczniów o szczególnych potrzebach edukacyjnych, współpraca z NGO w prowadzeniu OREW i innych usług dla dzieci i rodzin z dziećmi z niepełnosprawnością.
14. Wspieranie osób, rodzin zagrożonych bezdomnością poprzez rozwój mieszkań czasowych-treningowych, wspomaganých i innych usług w środowisku.
15. Rozwój turystyki, agroturystyki i rolnictwa specjalistycznego, obszaru zdrowego żywienia, ekologii, gospodarstw społecznych i innych form sprzyjających gminie wiejskiej.
16. Współpraca partnerska służb publicznych, instytucji pozarządowych i prywatnych w obszarze usług; kontynuowanie współpracy z podmiotami w zakresie wspierania rodziny, systemu pomocy społecznej, niepełnosprawności.

CEL II: PROFESJONALNE WSPARCIE OSÓB I RODZIN

Proponowane kierunki działania celu II:

1. Stałe monitorowanie potrzeb mieszkańców w obszarze społecznym (OZPS).
2. Koordynowanie udzielanego wsparcia i usług na rzecz osób, rodzin.
3. Rozwój usług na rzecz dzieci i rodzin w kryzysach lub z trudnościami, w tym:
 - a) monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej,
 - b) realizacja asystentury rodzinnej, pogłębionej pracy socjalnej,
 - c) prowadzenie poradnictwa i programów celowych, wsparcia diagnostycznego i specjalistycznego,
 - d) wdrożenie programów celowych sprzyjających deinstytucjonalizacji.
4. Kontynuowanie działalności świetlic, miejsc rekreacji, kół gospodyń wiejskich i osp, sprzyjających aktywnościom mieszkańców w sołectwach.
5. Edukacja grup najslabszych w zakresie praw i możliwości pomocy (kontynuowanie punktu poradnictwa.)
6. Wspieranie osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin w integracji w środowisku lokalnym.
7. Prowadzenie usług opiekuńczych, specjalistycznych, form wsparcia dziennego i czasowego, mieszkań wspomaganych, treningowych i innych.
8. Projektowanie usług społecznych kierowanych do osób przewlekle chorych, wymagających długoterminowego wsparcia. Zwiększenie kadry medycznej i społecznej świadczącej pomoc w domu pacjentom leżącym, przewlekle chorym, samotnym oraz zwiększenie dostępności do opieki długoterminowej i paliatywnej.
9. Współpraca z Ośrodkiem Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży, SPZOZ w Wysokiem Mazowieckiem stowarzyszeniami i instytucjami w ramach usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Realizacja specjalistycznych programów adresowanych do osób z zaburzeniami psychicznymi i w kryzysie psychicznym.
10. Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy.
11. Realizacja Programu Wspierania Rodziny.
12. Realizacja Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

CEL III: ZAGOSPODAROWANA INFRASTRUKTURA ORAZ ZASOBY SPOŁECZNE W GMINIE

Proponowane kierunki działania celu III:

1. Kontynuowanie działań infrastrukturalnych i programów, projektów społecznych w odpowiedzi na wyzwania i potrzeby demograficzne.
2. Podejmowanie przedsięwzięć sprzyjających poprawie warunków życia mieszkańców, w tym związanych z rozbudową i modernizacją infrastruktury społecznej i medycznej, rehabilitacyjnej.
3. Utrzymanie miejsc do aktywnego wypoczynku mieszkańców, klubów i świetlic.
4. Wsparcie placówek edukacyjnych, rekreacyjnych, kultury w rozwoju infrastruktury.
5. Edukacja liderów młodzieżowych, środowiskowych, społeczności w zakresie partycypacji społecznej.
6. Wsparcie grup nieformalnych, NGO, twórców i zespołów ludowych na terenie gminy.
7. Promocja przedsiębiorczości i aktywności lokalnej, tworzonych małych firm usługowych, rolniczych, rękodzielniczych na terenie gminy.
8. Rozwój usług aktywności społecznej; wsparcie organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i kół w zakresie działalności i inicjatyw lokalnych.
9. Zwiększenie skuteczności działań OSP poprzez wdrożenie nowych rozwiązań technologicznych, doposażenie w nowy sprzęt, inwestycję w infrastrukturę OSP.
10. Pozyskiwanie funduszy zewnętrznych do współpracy i rozwoju infrastruktury społecznej na terenie gminy.
11. Promocja rozwoju podmiotów ekonomii społecznej, usług ekonomii społecznej i promocja rozwiązań ekonomii na terenie gminy.
12. Realizacja współpracy z organizacjami pozarządowymi poprzez opracowanie i wdrażanie Programów współpracy z organizacjami pozarządowymi.
13. Kontynuacja prowadzenia wolontariatu w społeczności lokalnej, rozwój usług sąsiedzkich i opieki wytchnieniowej.

Po analizie wskazanych kierunków dokonano wyboru najważniejszych do realizacji na lata 2023-2025. Zostały wskazane w poniższym harmonogramie.

2. SPOSÓB REALIZACJI STRATEGII - HARMONOGRAM NA LATA 2023-2025

Nr	PROPONOWANE KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	RAMY FINANSOWE
CEL I : DOSTĘPNE USŁUGI SPOŁECZNE				
1	Monitorowanie potrzeb w zakresie usług społecznych na terenie gminy, w tym aktualizowanie list usług społecznych.	- prezentacja potrzeb i rekomendacji raz w roku przez OPS	Urząd Gminy, OPS, placówki edukacyjne, kulturalne, sportowe,	Fundusze gminne, jst, wojewódzkie,
3.	Utrzymanie i rozwój zajęć pozalekcyjnych, programów celowych dla dzieci i młodzieży prowadzonych przez placówki edukacyjne, kulturalne i sportowe.	- zbudowanie koszyków usług	wsparcia dziennego, GKRPA, organizacje pozarządowe, koła gospodyń,	programy krajowe oraz EFS, inne środki zewnętrzne
6.	Kontynuacja działalności grup i zespołów, rozwój ruchu artystycznego, tworzenie nowych form zajęć spędzania czasu wolnego, edukacji dietetycznej, sportu, jako profilaktyki dla dorosłych i seniorów.	- liczba zajęć i programów w gminie dla dzieci i młodzieży		
7.	Prowadzenie usług dziennych dla seniorów, w tym Klubów i Dziennych Domów.	- funkcjonujący Klub Seniora		
		- nowe miejsca przedszkolne i żłobkowe		

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

11	Pozyskanie środków i zwiększenie nakładu na usługi ochrony zdrowia, opiekę kardiologiczną, endokrynologiczną, urologiczną oraz rehabilitację (w tym zwiększenie mobilności usług).			
12	Rozwój dostępności usług edukacji przedszkolnej i żłobkowej dla małych dzieci i rodzin w gminie.			

CEL II: PROFESJONALNE WSPARCIE OSÓB I RODZIN

Nr.	PROPONOWANE KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	RAMY FINANSOWE
1.	Stałe monitorowanie potrzeb mieszkańców w obszarze społecznym (OZPS).	<ul style="list-style-type: none">- prezentacja potrzeb i rekomendacji z OZPS raz w roku przez OPS- liczba usług na rzecz rodzin- nowe usługi w roku na terenie gminy	OPS, placówki edukacyjne, kulturalne, sportowe, wsparcia dziennego, GKRPA, LZI, PCPR, organizacje pozarządowe, Klub Seniora	Fundusze gminne, jst, wojewódzkie, programy krajowe, MRiPS, MA oraz EFS, inne środki zewnętrzne
3.	Rozwój usług na rzecz dzieci i rodzin w kryzysach lub z trudnościami, w tym: a) monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, b) realizacja asystentury rodzinnej, pogłębionej pracy socjalnej, c) prowadzenie poradnictwa i programów celowych, wsparcia diagnostycznego i specjalistycznego,			

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

	d) wdrożenie programów celowych sprzyjających deinstytucjonalizacji.			
8.	Projektowanie usług społecznych kierowanych do osób przewlekle chorych, wymagających długoterminowego wsparcia. Zwiększenie kadry medycznej i społecznej świadczącej pomoc w domu pacjentom leżącym, przewlekle chorym, samotnym oraz zwiększenie dostępności do opieki długoterminowej i paliatywnej.			
10.	Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy.	Zgodnie ze wskaźnikami w Programach		
11.	Realizacja Programu Wspierania Rodziny.			
12.	Realizacja Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.			
CEL III: ZAGOSPODAROWANA INFRASTRUKTURA ORAZ ZASOBY SPOŁECZNE				
Nr	PROPONOWANE KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	RAMY FINANSOWE
3.	Utrzymanie miejsc do aktywnego wypoczynku mieszkańców.	- liczba miejsc wypoczynku - liczba wyposażonych,	Urząd Gminy, placówki edukacyjne, kulturalne, sportowe, wsparcia dziennego, organizacje pozarządowe, koła gospodyń, OSP	Fundusze gminne, jst, wojewódzkie, programy krajowe oraz EFS, EFRR, inne środki zewnętrzne
4.	Wsparcie placówek edukacyjnych, rekreacyjnych, kultury w rozwoju infrastruktury.	zmodernizowanych placówek - nowy sprzęt w każdym roku		
9.	Zwiększenie skuteczności działań OSP poprzez wdrożenie nowych rozwiązań technologicznych, wyposażenie w nowy sprzęt, inwestycję w infrastrukturę OSP.	kalendarzowym dla służb		

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NOWE PIEKUTY DO 2034 ROKU

12	Realizacja współpracy z organizacjami pozarządowymi poprzez opracowanie i wdrażanie Programów współpracy z organizacjami pozarządowymi.	Zgodnie ze wskaźnikami w Programach		
----	---	-------------------------------------	--	--

Realizacja strategii może odbywać się równocześnie przy wykorzystywaniu i budowaniu nowych programów celowych, projektów lokalnych w obszarach zdefiniowanych w dokumencie.

3.ZARZĄDZANIE I MONITOROWANIE STRATEGII

Zarządzanie i monitoring zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian. Elementami skutecznego zarządzania będą przede wszystkim:

- a) Wójt Gminy- odpowiedzialny za wdrażanie strategii oraz wsparcie koordynatora przy realizacji,
- b) Rada Gminy - pełniąca bieżący nadzór nad realizacją,
- c) Koordynator wdrażania Strategii - OPS w Nowych Piekutach, który:

- gromadzi dokumentację związaną ze strategią,
- prowadzi monitoring,
- przedkłada informacje z realizacji Strategii wraz z rocznym sprawozdaniem z działalności OPS,
- dokonuje ewentualnych korekt/aktualizacji harmonogramu minimum raz na trzy lata
- uzupełnia/aktualizuje listę usług społecznych w razie potrzeby.

Podmioty realizujące kierunki działania strategicznego i projekty powinny sprawować opiekę nad tym, aby zapisy strategii były uwzględniane w innych dokumentach programowych.

SYSTEM AKTUALIZACJI:

Część programowa: cele, kierunki działań, harmonogram będzie poddawana przeglądowi i aktualizacji raz na trzy lata. Po ewentualnym wprowadzeniu zmian Koordynator przedstawi dokument do aktualizacji komisji i podczas Sesji Rady Gminy. Będzie też zobowiązany dostarczyć wszystkim zainteresowanym stronom informację o dokonanej aktualizacji.

Niniejszy dokument, po konsultacjach i uchwaleniu przez Radę Gminy powinien być opublikowany na stronie internetowej, a ponadto przekazany uczestnikom procesu planowania oraz wszystkim jednostkom i instytucjom, które zostaną zobowiązane do realizacji strategii.

PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu ze środków:

- a) własnych zasobów samorządu ,
- b) poprzez organizacje pozarządowe,
- c) poprzez inne instytucje zewnętrzne,
- d) w partnerstwach sektorowych.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej Strategii. Projekty i programy realizowane w ramach Strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań.

MONITORING

Bazą informacji statystycznej, zbieranej na potrzeby wskaźników monitorowania będą roczne dane Oceny Zasobów Pomocy Społecznej. Poza tym bazę tę będą stanowiły informacje i dane otrzymane od instytucji i grup środowiskowych, dotyczące realizacji harmonogramu.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowe Piekuty do 2034 roku ma charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej w gminie.

ZAKOŃCZENIE

Podczas wdrażania celów i kierunków Strategii ważne będzie zastosowanie przez jej realizatorów ośmiu zasad budowania społeczności lokalnej:

1. Zasady samopomocy – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi, zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
2. Zasady przezorności – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
3. Zasady solidarności społecznej – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.
4. Zasady pomocniczości – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od Państwa.
5. Zasady partycypacji – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, by poszczególni ludzie mieli możliwości pełnej realizacji swoich ról społecznych, zaś poszczególne grupy mogły zajmować równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.
6. Zasady samorządności – stanowi realizację takich wartości, jak wolność, podmiotowość człowieka; realizowana jest poprzez taką organizację życia społecznego, by jednostki i grupy miały zagwarantowane prawo do aktywnego udziału w istniejących już instytucjach społecznych i tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.
7. Zasady dobra wspólnego – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.
8. Zasady wielosektorowości – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.